

નવી નોવેલ.

ખ્યાલી જોડા

આને

વાહામકા પુતલા.

રચી. છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા.

Munshi Mohamed Ayub Doctor

Yousuf Dinapoori.

Bombay No. 9

સિ. સ. ૧૩૩૨

ઈ. સ. ૧૯૧૪

પહેલી આર.

પ્રત ૨૦૦૦

Printed by Motilal Ganpatram in

The Manhar Printing Press.

Ahmedabad.

Price 8 Annas.

કિંમત ૦-૮-૦ આઠ આના.

કુલ્તી ખ્યાલી છપાયેલ છે.

લીસ્ટ મંજૂરનારે તથા જવાબ મંજૂરનારે અંધા આનાની ટીકી
મોક્લવાથી લીસ્ટ મોકલવામાં તથા જવાબ આપવામાં આવશે.
સર્વે મુસલમાન કાયદાઓને ખર્ચ આપવામાં આવે છે કે નહીં
લખેલી ચોપડીઓ ખર્ચ તથા રોકડી કીમતે મળશે.

- ૩-૦-૦ દારૂને નીલસમે હોસવા
- ૦-૮-૦ અલક લેલા હી મે ૨૪
- ૦-૪-૦ ચાર દરવેસ
- ૧-૦-૦ દારૂના અપીર હમગન
- ૦-૨-૦ દારૂના અપીર હમગન
- ૦-૪-૦ ફસાને અખયખ
- ૦-૪-૦ મલેકમહમ. ગેનીઅકગેજ
- ૦-૩-૦ રોશનમીયાં સોનાગર વ
- સમસુ દદા
- ૦-૬-૦ જ ગનામા મહમદહલીક
- ૦-૮-૦ જ ગનામા હમામ હુસેન
- ૦-૪-૦ અવાતજી હિદી
- ૦-૫-૦ હીદીઆતુસ મુસલેમીન
- ૦-૩-૦ સુમોકા સીતારા
- ૧-૮-૦ મોરમની તવારીખ
- ૦-૪-૦ જ ગનામા હજરતઅલીક
- ૦-૩-૦ મજમુએ મધહયાત
- ૦-૩-૦ તરકીખુસલાત
- ૦-૩-૦ મજમુએ નજમુઝીઆ
- ૦-૨-૦ શાહજ શાહપરી
- ૦-૨-૦ કી હાજી મગલોરીકા
- ૦-૧-૦ સીકંદર ખુલકરન એનકા
- ૦-૨-૦ જૈતુન મોદમદ હાદ
- ૦-૨-૦ તમીમઅનસારીકા કીસા
- ૦-૨-૦ મદેનખી યાને બાગે રસુલ

- ૧-૧-૦ દારૂનીમા ઓર હજરત
- ખીસાલ
- ૧-૮-૦ રીવાયતનામા મુગરા
- ૦-૨-૦ મદમદહલીક અને સફતરેવ
- ૦-૨-૦ હસાગોહરવઅખુગુલાખક
- ૦-૧-૦ કીસા સાહેબકમકા
- ૦-૧-૦ તુરનામાહજરત ખીસાલકા
- ૦-૧-૦ દુવાએ ગંજુલ અરસ
- ૦-૧-૦ કસકલ ખુલામા
- ૦-૧-૦ સાહેબમ
- ૦-૧-૦ કી. સાહેબમન
- ૦-૧-૦ હુજુલ હસવમ
- ૦-૧-૦ સખાવતનામા
- ૦-૧-૦ નાજની પદાન
- ૦-૧-૦ મજમુએ જોગીનામા
- ૦-૦-૬ વફાતનામાખીખીકાતમાકા
- ૦-૧-૦ કીમા મીરામહમદઅલી
- ૦-૦-૬ સાદીનામા કાતમાહેજરાત
- ૦-૧-૦ મજમુએ મુનાબત
- ૦-૧-૬ સકરાતનામા
- ૦-૦-૬ તખોલનકા કીસા
- ૦-૧-૦ કી. સીપાઈખદા
- ૦-૧-૦ કી. સોદાગર ખઅયાં
- ૦-૧-૦ કી. લેલીમજનુ
- ૦-૧-૦ કી. સુવાખીલીકા
- ૦-૧-૦ કી. કાલી વ ગોરીકા
- ૦-૧-૦ કી. જાલીલી કીસારી

ગુજરાત વિજ્ઞાન ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૧૫૨

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રૂઝાના જોડા

વિષય

વહમકા પુતલા ?

અચ્છા તો હૈ કે ચાર ઘડી દીલ્લમી રહે.

હમારા કીસ્સા સનચેરવાં, માહે હાલ, આજકી તારીખસે શુરૂ હોતા હૈ, વકતમેં હમેં ખુદ શક હૈ વરના ઝરર અરસ કરતે, અલખત્તાં યે માલુમ હૈ કે સુરજ નીકલ રહા હૈ, ચોર હમ નાશતા કર ચુકે હૈં. તકદીરમેં હોગા તો હો પહેરકા ખાનાંભી ખા લેઈગે અચ્છા અલ્લા છપાદા દે ખીસમીલ્લા કીજીએ.

હમેં ચોર હમરે નાજરીનકો ઈશ ઈખતેદાર્ધ જમાનેસે હાલાનકે કોઈ ફરજીદા નહીં હૈ, મગર ઈસ ખેાફસે કે વો નાવેલ નવીસોકાં જરગા (જોખામખા લાચોક મોઅરરખોંકી નકલ ચોર મનઘડત કીસ્સોંકો જનમેં તારીખી વાકેઆતકા જીકર તક નહીં) જળરહસ્તી તારીખી બનાનેકી કેશીશ કર રહા હૈ, હમેં ખીરાદરીસે ખારીજ ન કરદે ઈસલીયે હમભી ઈસી પહલુસે શુરૂ કરને પર મજબૂર હુવે.

ખુદાકી કસમ જો મજ નોકરીમેં હૈ ન વો ભૈરવીકી અલાપમેં, ન તખલેકી થાપમે, મગર શરત યે હૈ કે બેવકુફકી હો, બરસોં તાંતપર ખાલ ઘીસા કીયે તોભી ખીતીકે નજદીક મીયાં નીખટુહી રં, મુદદતોં બુકે આટા ખીલાયા શીરભી “ ઘકતાન ” “ ઘકતાન ” કે આવાજે કસે ગએ, રહી ગુજર આકાત. વો “ ખુદા, હજુરકો સલામત રખે કૈદમપર “ મગર કુછહી કયું ન હો. પુરાતની મીરાસ કયુંકર છુટ સકતી હૈ. કીસીકી ફરમાંબરદારી કી તો ઉસતાદીકો બટ્ટા લગા, ખીદમતગારી કી તો આપદાદાકા નામ હુખે દીયા. જન જાએ મગર આન ન જાએ. એ સુખહાનલ્લા સદકે ઈસ આન કે અબ હમભી તો દેખે હમેં કોન ખીરાદરીસે

ખારીજ કરતા હૈ. રન્ધીયોંકી નોકરીકે સુકાબલેમે તો મીરજા ફહીમુદીનકી ખીદમતગારી લી એક સરદારી હૈ ન સુલ શાસકી તાલીમ, ન આને જાનેવાલોંકી તાજીમ, ન મુજરા ન સલામ. ફક્ત અપને કામસે કામ, હમારે મીરજા સાહેબ હૈ તકદીરકે અરજે, બુદાપેમે નીકાહે સાનકી સુઝી તો ખીવીલી એક બેવા મીલ ગઇ, અથ વો આની હોંગી નો મુઝે ફરનીચરકે સાથ અપનીલી સફાઇ કરકે નોક પંજેસે દુરસ્ત હોના ચાહીયે.

મજકુરએ બાલા બાને મીયાં અલ્લાહીયે દીલાવી દીલમેં કહતે ચોર ગુજશતા ચોર મૈનુદા હાલતપર રાએ કાએમ કરતે જાતે હૈ, મગર આઈનાવાલી મેજપર દસ્તે શકુક્ત બારખાર પ્રીર રહા હૈ ચોર આઈનેમે અપની સુરત યા યું કંહા કે ખુદાકી કુદરત બારબાર દેખી જા રહી હૈ.

મીરજા ફહીમુદીન (હમારે નાવલકે હીર) એક ગુનામબીલ શખસ હૈ, મગર યે માલોદવલત આપકે ઇતમયા કુવરને બાબુકા સમ્રા નહી હૈ, બલકે વાલેદૈનકે દુન્યામે ઉઠ બાનેકી બરકત હૈ.

લોગ કહતે હૈ કે દવલતકે સાથ આપકો એક ચોરશૈ લીતર કેમેં મિલી હૈ વો કયા ? વો યે કે હદે ચોતેદાલમે રહે તો અકલનામ હો, વરતા ઉસકી દાડ લુકમાનકે પાસલી નહી, લાલાન કે મીરજા સાહેબ મઆશકે જરી એ કુછ પૈદા કરના નહીં જાનતે હૈ. લૈકીન બોના લી યાદ નહીં હૈ. ખાદ પ્રસે આપ બખીલી સમજે યા કીફાયત શઆરી.

થોડે અરસેસે મીયાં અલ્લાહીયે સારંગી તારંગી છોલકર તખ્લા વખ્લા ફાડ કર મીરજા સાહેબકી ખીદમતગારીમે હૈ, લાલાન કે ખાંસાહેબ આજકલ મેહનત-મજદુરીસે પેટ ભરતે હૈ, મગર નશવો નુમા તો ઉન્હી લોગોંમે પાઈ હૈ જીન્હી રંગોમે ખુશામદી ખુનકા દવરાન હોતા હૈ નો ફીર “ બજા હૈ ” “ દુરસ્ત હૈ ” “ ઇસમેં કયા શક હૈ ? ” “ હુનુર સય ફરમાતે હૈ ” કે ઢેર ખું ન લગ જાએ, ચોર ઇસ રોજ મરરા મીરજા સાહેબકો અપને અકલ-મન્દ હોનેમે કયુંકર શુબહા રહે.

હુંસ વકત નઈ યા પુરાની હુલ્હુન્કી ખૈરમકદમકે લીયે અ-
લ્લાહીયા કમરેકા સામાન સાફ કરકે કરીનેસે રખ રહ્યાથા ઉસ વકત
મીરજા સાહેબકે એક લંગોટીયા ચાર મીરસાહેબ આએ ઓર
આતેહી બડી ગેતકલ્લુકીસે એક આરામ કુરસીપર બેઠ ગએ,
મીરસાહેબકા તરજે મોઆશરત કાળીયે લેહાજ હૈં, આપકે અ-
કીદમેં પરાએ સુલ તાંહવાર કરના સવાબ હૈં. હજરતકે ખાનદાનકા
ખાતમાલી આપકી જાત પરહી મુનહસર હૈ, કયું કે શુરસે
ઉસ રાહ ચલનાહી પસન્દ નહી કીયા હુંસમે બાલ-બચ્ચોંકી
લથેડ પીછે લગે, માશાઅલ્લા હૈ તો પીરે નાબાલીગ મગર ખી-
જાબ બગેર નહીં ગુજર સકતી, કયું કે યે એક જાહા દીલીકા
સુખુત હૈ;

મીરસાહેબ—કયું મીયાં અલ્લાહીએ ! મીરજા સાહેબ
કહાં ગએ હૈ ?

અલ્લાહીયા—હું હુજુર જાનેકી તૈયારી કર રહે હૈં.

મીરસાહેબ—કહાં ?

અલ્લાહીયા—(દીલમેં) મુલકે અદમકે (જાહેર)
ઇસ્ટેશન.

મીરસાહેબ—કયું ?

અલ્લાહીયા—આપકો મઆલુમ નહી ? મીરજા સાહેબ
ને શાહી કી હૈ. શાહી ઓર વેલી એક જવાન ઓરત મગર
બેવાકે સાથ.

મીરસાહેબ—લાહોલવલા કુવત ! કીસ ઉમરમેં સરપર
શૈતાન ચલા હૈ !

અલ્લાહીયા—સુન તે હૈં કે બીવી લી નઈ રૌશનીકી અં-
ગરેજ તાલીમ ચાક્તા આબાદી પસન્દ જાનેકી મુશતાક પરદેકી
કેદસે આબાદ સગપર તુરરા યે કે શીશોકે જાન ઓર લાલ પરીકે
સીવા હમ તુમકો સું તક ન લગાએ.

મીરસાહેબ—હાં હાં, તો યું કયું ન કહે, ઇસી વાસતે
તુમને લી આજ દો પૈસે શુલાબ બનધીકી નજર કીયે હૈં.

અદલાદીયા—હુનુર તો ખુદ દાના છે.

મીરસાહેબ—ભલા, વેા હે કહાંકી રહનેવાલી

અદલાદીયા—હાતરસકી.

મીરસાહેબ—લડકી કીસકી હે ?

અદલાદીયા—અજી લડકી કીસકી, લડકી કબી ઉસકે બાપકે બી હુમ હે, ચે પુછયે કે જોડે કીસકી હે ? પહેલે શૌહરકો શહરે ખમોશાંમે બેળ હે તાકે હમારે મીરજી સાહેબકે લીએ મકાન તજવીજ કરે.

મીરસાહેબ—મગર ચે નીકાહ કીયા કમ ? કમ હાતરસ ગયે ? કમ બીવીકો લાયે ?

અદલાદીયા—બીવી અબી કહાં આઈ હે ? એક ખત આયા થા વૉહી મીરજી સાહેબકે સાદેકા બેઆના થા, રાતોં રાત વહાં ગયે ઓર શરખતકે પીયાલેસે કલેજ ઠંડા કરકે સુલેહી ચલે આયે. ફજીહતેકે બાકુને ઇતની ખજાજત નહી દી કે ચાર રોજ ઠેરે ઓર ઉસકે સામાનકો ઠીકાને લગાકર બીવીકો સાથ લેતે ચલે, અકલ ઓર દીમાગમેં ઇસ કદર ઉન્મીયત તો બડી હુમ હે, નહીકે હદ વકતકા સાથ હે, વૉ ચલદી તો ચેબી ચલ દીયે, રહીં બેચારી બીવી, વૉ તખ નહી તો આજ જરૂર આઘમ કી ગી, કયું કે સરકાર ઉનકો લેનેકે લીગે ચા ઇસ્તેકબાલકો ઇસ-ટેશન જા રહે હે.

મીરસાહેબ—કયા વૉ ખુદ મલતેચે કે ફજીહતેકે સખ્ખ સાથ નહીં લાયા.

અદલાદીયા—જી નહી, અઇસી ખાત વૉ કયુ કહને લગે ચે, ચેતો ઉન્કી આદત ઓર મેરી મીજાજદાની કહલવાતી હે, ઉનકા ખયાન તો ચે હે કે અગર મેં ઇસકદર જલદ વાપસ ન આતા તો મરી જોડી કોન ખમર લેતા, મતલબમે તુસખેં લીખ કર કોન હેતા ?

મીરજી સાહેબ પહે લીએ તો વાજબી હે મગર આ બાઈ પેશા હોનેકી વજેસે મહલ્લેવાલે ઓર ઉન્કે કમીશન એજન્ડ

(દલાલ)—ઓર શુદ્ધખોરે મરીજ. ઉન્કો ગનીમત બાનતોં હે.

મીરસાહેબ—હાં, ચેતો બતાઓ મીરજ સાહેબકી હીક-મતકા બબર તો ગરમ રહતા હેના.

અલ્લાદીયા—ગરમ કથું ન રહે? જો મરીજ દવા ખાતા હે નહાયત આસાનીસે કન્ડા હો બતા હે.....કપ્રસ્તાનકેગોરકન્કી દોઆ કુછ ચોસી વંસી થોડીહી દે ઉસકા હલકી ચા બયાન હે કે ખુદા હકોમ ફીસુદ્દીનકા લલા કરે કે હમારી રોજકાં રોજના તરફી હો રહી હે.

ઈધર ચે ગયશય ઉડા કી ઉધર મીરજ સાહેબ સજકર તૈયાર હો ગયો ઓર અલ્લાદીયેકો આવાજ દી.

મીરજજી—અલ્લાદીયે, અલ્લાદીયે, કહાં મર ગયા ?

અલ્લાદીયેકો ફીજતન ટાલખાલકા શાહ થા જવાબ ન દીયા તો મીરજ સાહેબ ખુદ આઘમકે, મીરજજીમેં તહમ્મુલ તો થાહી નહી ઓર હોભી કહાંમે, ખું કે ચે ઇલમવાલોંકા હીરસા હે ફીર આજ નહ હુલહુનકો વેને રોજનાપર બના ડેરા, રેતકે આનેકા વકત અલી કરીય હે ઇન રાખ વમ્મુહાતસે મીરસાહેબ બી નજર ન આયો; આંખે બન્દ કરકે અલ્લાદીયેપર ગાલીયોંકા બાછાડ કરહી.

મીરજજી—નાલાએક, પાણી, હુરામખોર, કામ ચાર, જરાસે કામમે ઇતની દેર ? પહા તમામ ઝમેલા મુજે અપને હાથસે કરના પડા, ન અજરખેકી આસાનીને ચુની, ન કમરબન્દમેં પબામા ડલા, કાંચે મરહુમકા નુસખા કલસે આયા હુવા પડા હે, ન વો ગાલીકી ખાંસી બનાઈ, નહી લારકા વુકામ, બસ અપને બન સંવરનેસે કામ (મીટી દેખકર) ઓહોહોહો સવાગયારા બજ ગયો. અઅજા મેં બતાવું, કોઈ બામાર ચા તીમારદાર આયો તો ” અલી આતે હે. ” કહકર બીકાના.

ચેહી દાયત કરકે મીરજ સાહેબ જરૂર ચલ દેતે મગર ક્યા કરે મીરસાહેબને આહીસ્તાસે દામન પકડ લીયા. આપ સમજે કુરસીમેં ઉઢક ગયા. અલ્લાદીયેકી તકદીરમેં એક ગાલી

ઐયર લીખીથી વસુલ હુઈ, અબ ન તો મીરજ સાહેબ અન્ને હેં કે મીરસાહેબ નજરહી ન આએ. ન મીરસાહેબ ખટમલ હેં કે છુપ બાએ. દોનો કહકહાલ ગાકર મીલે ઐયર ખડે તખા-કસે મીલે.

મીરજાણ—આખ્યા આપ હેં ખુબ હુવા. આપ તશરીફ લાએ, દોસ્ત આજ હમારે હાં છદમેલી જ્યાદા ખુશીકા દીન હેં.

અલ્લાદીયા—(દીલહાં દીલમે) તો કલી મોહરમસે જ્યાદા માતમદી રાતલી જરૂર આએગી.

મીરજાણ—આપકે ગુલામને નીકાહે સાની કીયા હેં મગર સચ કહના, મેરી કતા વળસે ફલાપન બહીર હેં યા નહી ? ભઈ તુમે મેરી કસમ સુ દેખી ન કહના, હાં (અલ્લાદીયેસે) કયુંબે બહતમીજ ! કીસીકી પસાયપેટ ખાતેં સુનનેકી કોશીશ કરતા હેં ? બા ચલાબ યહાંસે દવાખાનેમે.

અલ્લાદીયા—(બાતે બાતે દીલમે) શાખાશ બેટા પુરાને દેગચે પર દોહરી કલઈ કરકે ઇતરા ગએ (ગયા)

મીરજાણ—ખુદાકી કસમ કયા તારીફ કરે ? આરત કાહેકો, પરી હેં.

મીરસાહેબ—તો જનાબ ! ખુદાકી જમાનત બાને દીજાએ ઐયર હજરત સુ માનકી કસમ ખાઇયે.

મીરજાણ—નાબાં હાએ નાબાં, બેવગી તો કયા એસે હજર દાગલી ઉસકી બાતમેં હોં તોબો અકેલા હુસ્નહી સમકો છુપાનેકે લીયે કાફી .

મીરસાહેબ—પહલે શાહરકા કયા નામ હેં ?

મીરજાણ—હાશમખાન હાતરસી (કુછ સોંચકર) હાં મગર ઇસ નીકાહકો કબુલ કરનેમે મુઝે હજરહા ખીયાલ પૈદા હુવે ઐયર મીટ ગએ, યહાં તક કે બાનલી મોઅરરિજ ખતરમેં નજર આઇ.

મીરસાહેબ—તો હજરત એસે મોહલીક મોઆમીલેપર

લાનવ કયું ન લેજી ? કયા ઔરત ખુની હૈ યા ઔર કોઈ અમ હૈ ?

મીરજી—અજી તોખા તોખા કરો; યે ખાત નહીં, મગર હુવા કયા કે જીસ રોજ નીકાહ કે લીયે હાતરસ જાનેવાલા થા, ઉસ રોજ મુઝે એક ગુમનામ ખત મીલા, ખુદા માલુમ કીસને લીખા થા, યે દેખો.

મીર સાહેબ—દેખો.

(મજમુને ખત.)

અપની જાતકે હુશમન હકીમ ફકીમુદ્દીન અગર અપની જીન્દગી મજુર હૈ તો નાજાસે હુરગીજ નીકાહ ન કરના. તુને જો પૈગામ મન્ગુર કીયા તો ઉસે માલુમ હોતા હૈ કે તુલી નાજાકે મુતાવફકી શાહરકા પરો હવા આહતા હ, અગર જાન અ-જીજ હૈ તો ઈસ ઈરાદેસે બાજ આ ઈસકે ખરખીલાફ . તો બીસમીલ્લા.

રાકીમ એક તેરા ખેરખવા)

મીરજી—દેખા જનામ! ખુદાકા શુકર હૈ કે આપ શાદીકી ઈદલતસે ખરી હૈ. વરના મેરી તરેફ શકન્દમે આ જાતે, અમ ફરમાઈયે, એક તરફ ઔગી પરીવશ નાજની, હુસરી જાનેખ જા-નકા બોફ, કયા ફીજીયે કયા ન ફીજીયે. જમ ઈસ ખતકે દેખતાહુ જાન નીકત જાતી હૈ હરચન્દ ઈસ ખાતકે બુલના આ-હતાહુ મગર કુછ જાન નહી આતા, જાન હૈ કે મલેકીલ માતાકા ઈશતીયાક નામા (ઘડી દેખડર) આદિયાં, ગીયારા પૈતીસ ગાડીકી નજાં તો ઈસટેશનપર આ બી ચુપી હોગી.

મીરસાહેબ—બાઈ ગાડીકા નાજા કયા માની.

મીરજી—અરે ચાર નાજાકા ગાડી, ઇતનીબી સમજ નહીં ? લો હમારે સાથ ઈસટેશન તક ચલતે હા.

મીરસાહેબ—આપ ચલીયે, મેં અખદુલ્લા ખસ્સાતીસે કુછ કહુકર આપસે પહલે પહોંચતાહુ.

મીરસાહેબ તો ગચ્છે મગર મીરજીકે જાનેકા ખુદાહાપીજ,

આઈનેમે અંગરખા, ટોપી, ડાઢી, મુછકી સરસરી ઇસ્વાહ કરકે ચલેહી થે કે અન્ના ખલીફન કુછ ખુડખુડાતી આ પોંહચી.

અન્નાજી—ક્યુ મીયાં! કયા આજ હુલહન આનેવાલી હે ?

મીરજી—હાં, આનેવાલી હે, કયા મેરી પોશાકરો બહેર નહીં હોતા જો અસા બેટુદા સવાલ કીયા ?

અન્નાજી—અ હે, બેગારી આસ્તોંકા તો મુફત નામ બદનામ હે, મુઝે મરતાંને અસા બેટુદાઈકા ખુરકા પડના હે કે તાબા, લલા મેં યે પુછનીહુ કે તમે યે શાહી કીયે બગેરે કયા નુકસાન થા

મીરજી—નુકસાન કયા હોતા ? જીસ ઘરમેં ઓરત નહીં ઉસ ઘર ઓર વીરાનેમે કયા ફરક હે અન્નાજી કે આસરે રહુ તો લાખકા રા ખાક કરેં. અખ મરનેકે માદ આલાદ કમરપર હાથ ઉઠાકર કાંતંગ ખાની કચેલી જળ ખીતમે આના તો ફૂત્તે ટાંગ ઉઠાકર મોરે લી જાતે.

અન્નાજી—કીસ ખુ ઇ ખારકા ઘર ગાળા ખાકે હો ગયા; ઓર ન પોતા અન્નાજીકા નામ લે સકતા હે જરા નુકે તો બતાઓ આજ તીન ખરસ હુવે કીસ તરહુ વરકા ઇનનેબમ રખા હે ? કોઈ માંકી બેટી કરકે હીખાએળી તો બનુગી (હીલમેં) ખુદા કરે વો મુઝ રાંડ વહીં ખારત હો જાએ તો મેંહી ખસિ ઉલ્લુકે પટેકી ખીવી બનકર ઘરબરકી માલીક બનકર હું ગેહુ.

મીરજી સાહેબને દેખા કે અન્નાજીપર ફતહ પાના આસાન ખાત નહીં હે, અપના સામું લેકર ચલેં હુવે, અન્નાજીને લી એક જમાના દેખા યા ઓર જવાનીકે ચઢાવ ઉતારને હર તરહકે ઉતાર ચઢાવ સીખા હીયે હેં ઇતકા હીલ્સે મન્જુર યા કે મીરજીકી જાએદાદ અજાજીકી હો જાએ. જળ કોઈ પહલુ રોકનકા નજર ન આયા તો બરદાસ્ત હીસાબકા પરચા પેશ કર હીયા ઓર ખી-ગડ કર બોલી.

અન્નાજી—યે હમારી મારફતકા હીસાબ ચુકાતે બાઈયે, અખ હુમેં અત્રી નાકદરદાની કે સાથ રહના મન્જુર નહીં હે.

મીરજી—ઈસ વક્ત હમેં કામ હૈ, વાપસ આઠર દેખા બાએઆ.

અન્નાજી—એવાહુ ખુબ કામ હૈ, આગ લગે મુવે કામકો કીસીકી ઇજત નામે, કીમીકો કમકી પત્રી હૈ બનિય તો હમારી જાનકો આતા હૈ, દસ બજે, રૂપેય નહીં પાંદચા તો ચીયરા બજે નાલીશ ઠાંક દેગ, જમ ખુશ રહે.ગે.

મીરજી—(બીગડ કર) લવ દેખેં નો કયા હીસામ હૈ, (પર આ દેખકર) યે હીનામ હૈ યા હીસ બોકા કીમલેગ, ધી પાંચ સેર, દસ રૂપે, પાંચ અને, ઈસ કદર છુટ.

અન્નાજી—જી હાં, બનિયા કહુના હૈ કે અમ ધીકા લાવ ચઢા હુવા હૈ

મીરજી—ઐમ લી કયા ચઢા હુવા હૈ કે આસમાનપર પહોંચ ગયા હૈ, આખર કયા સગમ ?

અન્નાજી—સગમ ચેટી કે મનહુસ મુલને (મ્યુનીચીપલને) ચુંગી બઠા દી હૈ.

મીરજી—ઈતની બઠા દી હૈ કે પાંચ સેરકે, દસ રૂપે પાંચ અને. ભાત પાચ આને તો જાને હો દસતુરીકે હાંમે, રહે દસ રૂપે, પાંચ સર ધીકે તો શી રૂપયા દોસેર હુવા. (અલ્લારે હીસામદાની).

અન્નાજી—જી હાં, શી રૂપયા દોસેર હુવા તો કયા બેન હુવા.

મીરજી—વાકેઇ ચેનો કુછ બેન નહીં હૈ, અચ્છા, આ કર દે દેઈગે.

નાજેરીન, મીરજી સાહેબને ઇજતેરાબીકે સગમ એકઢી મદ પર ઇકતેફા કીયા, એર હીસામદાનીકા સદકા, જાંચ પરતાકમેં કોઈ ચકલા ન હુવા, ઇચ્છી સગમ હુમનેમો બાકી ચીતેકા હાલ નહીં સુના, વરના હુમ જરૂર સુનાતે, આપ એકઢી મદસે તમામ ફેલરતકા અન્દાબ કરલે.

અમ્મઈ મેલ્લેન નં. ૧૫, અપ (ap) ગીયારા સેંતીસપર દેહલી પહોંચતી હે ઓર ઇસ વકત, ૧૧-૫૦ હો ચુકે હે મગર મીરજ સાહેબકો ચકીત હું કે જમ તક હુમ ટેશનપર ન પહોંચ લેં. ગાદીલી નહી પહોંચ સકતી, કયું કે ઇનકે મરહુમ ખાવાબનદી કુખમાં રહાર હે ૧, અગર ચે ઇતમીનાન ન હોતા તો અન્નાજીકી ખતોંમેં વકત ન ગવાંતે, ખર વાપસ આને પર ભગનાન ભગનાનેકા વહા કરકે દફા હુયે, ઓર અન્નાજી એક ખાતપર ખુશ દુસરી ખાતપર નરાજ હોકર ઉમીદ વ ખીચકે હો આખેમેં નીચે ઉપર ગોતે ખાને ત્રણી ખુશયેકે ખતયેકે થોંસ દેકર જો ખીલ બનાયાથા વો પાસ હુવા. ઓર બુંદા તીમે નીસ કંઈનકે ખાવાકા માલ હો ચુક, ગમ ચે કે થોડી દેરમે તમામ ઉમીદોંપર ખાક પડ જાએગી, નઈ ખીચી આંખેગી તો ઇનકો ઇનકે દરજેપર રહેગી, ણીર ચે ખુદ મુખતારી કહાં નઆખ. મીરજાજી રોશન જાનેકે લીયે ઇકેકેપર કયા ગઢે ગોયા અન્નાજીકા ખીયાલી મુહાગ ઉતર ગયા. આખર “ ખીચ મોચીકે મોચી ” કી મીસદાક રહુ ગઈ તોભી ખુરી ન રહીં, અપની કલીલ જીન્દગી ગુબારનેકા સખકુછ જમા કર લીયા હે ઓર ખાવરચીખાનેમેં મસાલા પીસતી ઓર દીવસે ખાતે કરતી જાતી હે.

અન્નાજી—તકદીરકી ખાત હે, હકીમજી કુછ તો રજામન્દ હો ચતેથે, કુછ હો જાને મગર ચે મુવા કુરયાલમે ગુલ્લા કહાસે આ લગા કે પની ખનઈ ખાત ખીગડ ગઈ (ણીર કુછ સોંચકર) મુવા કમનસીમ હે કમનસીમ જો મુઝ દેખી લાલી ખેલી ખાઇ બરસોંકી અજમા હુરતહુકો તજડખે કારકો છોડકર ચલા. ખાલસે થદી કરને અખ મેંભી તો દેખની હુ. કહાંકી કુહકાંકી પરી આતી હે જવાન હુઈ તો કયા હે મુઈકો મીરસી લગાનીમી ન આતી હોગી, આંખોંમેં મેરી તરહ ડેરા બર સકેગી તો મેં જાનુગી હાચે અફસોસ તો ચે હે, કે ખતવાલે કમપેસેલી સીકાર નીકલ મયા (તાઝરીન વો શુમનામ ખત અન્નાજીકી કાફરવાઈ હે),

અન્નાજી પીયાલાત એસે નહી હે છનક ખાતયા હો
સકે ઇનેહ તો થહીં બકને દીજીયો. અબ મુલાકાતકે કમરમેં દેખે,
વહીં કયા આલમ હે, એક ઘોડાગાડી દરવાજેપર ઠેરી ચોર કાચ
બકસસે એક ઇરાની વળ લાડેને કુદકર ગાડીકા પટ સરકાયા ચોર
સાથહી એક અધેક મગર ખુશ પોશાક ચોરત છમસે ઉતરી. ચે-
હરા તો અલી હમને નહીં દેખા, અલખતાં હાથ પાઉં જો ગાડીસે
ઉતરતે વકત નજર આ ગયેથે ઇસીપર ઉમરકા અન્દાજ કીયા
ગયા હે સુમકીન હે કે ગલતલી હો, ઇરાની લડકેકા મું સુખ આખે
છોટી છોટીસી ચાહ હમખાહ ઇનેહ જુલ્ફ સમજ યે હાથ પાઉં
નેલાયત મજબુત થે; અસખાખ ઉતારા ગયા, ચોરત બેખટકે મી-
રજીજીકે મકાનમેં દાખીલ હુઈ. ઇરાની મુલાજીમલી અસખાખ ઉઠા
કર પીછે પીછે હો લીયા.

ચોરત—(અન્દર પહોંચકર) શેરા, મકાન તો ઠીક હે,
(ઇરાનીકા નામ શેરા થા).

શેરા—બેથક ઠીક હે, લાકીન તુમારી શોહર સ્ટેશનપર નહીં
આઈ બરા અફસોસકા ખાત હે.

ચોરત—ખુદા માલુમ કયું નહીં આયે, કોઈ નેહાયત જ-
રરી કામ હોગા વરના.

શેરા—અખુદા અમ (હમ) કો બડા ગુસ્સા આના માં-
ગતા હે, ફરજ કરો અમ તુમારી શોહર હોતી ચોર તુમ અનારા
(હમારા) ખીવી હોતા ચોર અમ તુમકો રેલપર લેને નહીં જાના
હોતી તો તુમકો કીતના નારાજ હોજાના હોતા હે.

ચોરત—ખામેશ રહ, બેહુદા કહીંકા.

શેરા—નહીં, અમ ઉસકે સાથ ખુબ ઝગડા કરની હે તુમને
ઉસકો ખત લેજી પ્રીર કયું નહીં આઈ ?

ચોરત—ખબરદાર જો કોઈ લફજ નાશાયસતા જમાનસે
નીકાલા વો બડે લાચેક જુદ્દ-હમ શખસ હે, આખર ઇનસાનહી
તાં હે કોઈ કામ હો ગયા નહીં પહોંચ સકે ઇસમેં કયા ફુવા
હમ ખુદ આગયો.

તાજરીન આપ તો સમજ ગયે હોઈએ કે ચેડુ બી ઝાઢેમા કૈન હૈ, યે વેલી હુકમ સહુમ યા મીરજ સહુમકા નઈ હુકમ હન હૈ. છનકે ઇસનેકાવકો મીરજ સ્ટેશનપર ઝક મા રતે હોઈગે.

ઔરત—શેરા, ડગીજ અગ્રીસસે ટરેક લી લેને આતે તો અચ્છા થા, કયુકે ઉસમે મેરે હાથકા કઢા હુવા એક રેશમી રૂમાલ હૈ, અગર પહુલી મુલાકાત મેંહી ઉસે નજર કરતી તો મીયાંલી ખુશ હો જાતે.

શેરા—ઈંચકા કયા ફીકર હૈ, થોડા દેર બાદ અમ સ્ટેશનપર જાએગી ઔર ટરેક તે આએગી.

ઔરત—જાગ્યાશ, નેહાયત ખુશીકી બાત હૈ.

શેરા—મગર અમારા ખુશીકા બાત તુહાં હૈ, કયુકે તુમારી શૌહર બી નાકદરવાન ઔર દગા પાજ હ.

ઔરત—બેર અબ યે બાતે જાન હે; ઔર એક બાતકા ખીયાલ રખના.

શેરા—કયા ?

ઔરત—મેંને અપને મરહુમ શૌહરકી ખાના ખરાબી ઔર સવાને ઉમરી ઇનસે બયાન નહીં ફી હૈતુલાં કુછ છકર ન કરના.

શેરા—નહીં, અમકો પુછેગી તો કહડુંગી કે અમ નહી જાનતી, તુમરી પહુલી શૌહર જા બહેથતમેં ગઈ, બીસ તાર કરજદાર લાલી ઔર શહર બેશહર ફાર હોતીથી ઔર નામ બદલ બદલકર રખતીથી યે અમ કુછ નહીં જાનતી.

ઔરત—હાં બસ ઔર કુછ ન કહના, સીરફ ઇતનાહી કહના કે હમેં માલુમ નહીં.

શેરા—મલુમ કયું નહીં, અમકો તમામ હાલ મલુમ હૈ. લાઝીમ તુમકો લેને નહીં આઈ અમકો બકા શુરુઆ હૈ.

ઔરત—બસ કહ દીયાના કે ઈસ રુડ ઝીકનેકો ખતમ
કર વો આભઈગે તો સુન લેઈગે ખામોશ રહુ ઔર ચાદ
રખના. જો ઉનકી શાનમેં એક લફજ લી કહા હોઆ તો
તુ જાને ફીર

શેરા—હાં અમ જાને ફીર. (મીરજાજી આતે હૈ)

મીરજાજી—આહાહા, જહે તકદીર, જહે એહશાન,
શેઔર

વો આએં ઘરમેં હમારે ખુદાકી કુદરત

કલી હમ ઉનકો કલા અપને ઘરકો દેખતેહૈ.

મીરજાજી શઔર પઢકર બગલગીર હુવા ચાહુતેથે મગર ઇ-
રાની ઇરાદા મ લુમ કરકે ઔર કેઈ ગેર શખસ સમઝકર બેઅદ-
બી ઔર અદબ દોનાસે બચે હુવે પેતરેસે પરદેકી દીવાર બન ગયા
(બીચમેં આ ગયા) મીરજાસાહેબ તો જોશ મોહુખતમેં અન્ધેહોહી રહે
યે, લીપા ગયો. શેર કેહી ઔર ઝટ એક બોસાબી લે. લીયા,
બોસેકી ગુદ ગુદાહટ ઇરાનીકો એક નઈ ખાતથી, બરદાશતન કર
સકા અમક કર અલગ બા ખડા હુવા ઔર કહેને લગા.

શેરા—નાબીના મરદક ઇતના બડા બદમસતી, અમ
તુમારી બીવીકા ખાદમ હોતા યા તુમારી બીવી.

ઇસતરહુ ખુડખુડાતે નાક ભઉં ચઢાતે મીરજાજીકે અંગર
ખેકા દામન દકર ગાલકો ચહાંતક રમડા કે ચેલસે એક બ-
દતુમા ધખાલી પડ ગયા. અમ મીરજાસાહેબકી અફ્ફલમંદી
સુલાહબ હો ખતાતો કી શેરાકો ઔર મોઆશી ચાહુતે હે બાવીસે.

મીરજા—બીયારી મોઆફ કરના મેં જોશે મેહુખતમેં
એસા બેહાશ હો ગયા. થ.કે કયા કહું...(અજી જનાબકહ દીજીએ
નાકે રસતેહીમેં શીસલ પડા.)

નાજરીન નઈ હુવહુ ઇકા નામ નાબાં તો આપ સાહેબ જાન-
તેહી હૈ. ચુનાંચે ના જાને મડે નાજો અન્દાજસે મુદ્દાકે હુકમેં
ફેસલા કર દીયા ઔર મુદ્દઆ અજેકી જાનેબસેસી મયલકા
લીખ લીયા કે ફીર એસા ન હોઆ, મગર મુદ્દા શેરાને ચે ફેસ-

લા મનજુર નહી કીયા, ખાલ મસલતા હુવા હોટોંહી હોટોંમે અપીલ કરતા રહ્યા.

નાનાં—(મીરજાજીસે) આપ ઇસકી બાતોંપર ખુશ થીયાન ન હે, યે સુવા તો પહલેહીસે તુમપર બીગડ રહ્યા હે.

મીરજા—મુઝપર બીગડ રહ્યા હે, કયું, મેંને (બેઈસ તસનાએ એક બોસા) ઇસકા કયા લીયા હે.

નાનાં—નહી, યેતો આપ રેલપર જો નહીં આએ ઇસ લીયે ઝગડેપર આમાદા હે, આખર જંગલી ઠેરાના.

મીરજા—(ઘમરાકર) હે. કમખત ઝગરા કરેમા. મેં ઇસે કરતા નહીંહું મગર એહ તીયાતન પુછતાહું, કહીં હાથા પાઈકી નોખત તો ન આએગી, કયુકે પહલેસે હોંશીયાર હોના ઠીક હે, કયું; જવાબ કહું નહીં દેતી.

નાનાં—જી, આપ બીલકુલ બેટીકર રહે, ઇસકી મજલ હે કે હાથાપાઈકા બીયાલમી કરે એસા હો તો જતમજલેકે હાથહી ચુલેમેં દેહું, મગર ઇન ઝગડોંમેં અપની અસલી બાત તો રહહી ગઈ. મેંને કહ્યા આપકા મીઠાજ તો અચ્છા રહાના.

મીરજા—અલહમદોલીલ્લા, ત્રીરફ એક તુમારે દીદારકે લીયે બેઝેનીથી વોલી અબ રક્ષા હુઈ.

નાનાં—થાયદ મેરા ખત આપકો નહીં મીલા, વરના સ્ટેશનપર જરૂર તથરીફ લાતે.

મીરજા—નહીં પીયારી ખત તો મીલાથા મગર મેં ... વો આજ મેં દો પહેરકો આજ મેં એક જવા કામ થા ઇસી સખખ...

સ્ટેશનકા નામ સુનતેહી શેરા ફીર ચોંકે પડા ચોર બોલા.

શેરા—ફીર અમારા જખમ તાજ કરના માંગતા હે, અબી અમારા ગુસ્સાની ચાહાનેકો નહીં આયા, ફીર ઇસ્ટેશન ઇસ્ટેશન બોલા.

મીરજાજી ઇસકી લાલ લાલ સુરત ચોર ટેરી નજર દેખકર

ખીસકે ઓર નાનાંકે આડમેં હો ખેઠે. કલેજેપર હાથ રખકર દહડકતે હુવે દીલકા મુઢાવા કીયા જીતું કરકે હવાસકા એમ હુવે તો ખી હીમતસે ખેલે.

મીરજાં—નાનાં. ઇસ દીવાનેકો કહાસે સાથ લગા લાઇ, કમખખત કહીંકા, ખીલાવજે સર ફેડનેકો તૈયાર હૈ, દેખ ઇસે સમજાલે નહીં ફીર મેરા મીનજા હૈ કીસી ઓર તરફકા.

નાનાં—જી મેં સખ સમજાદુંગી. કયુરે શેરા, કયા દીમાગ ચલ ગયા હૈ, જો દીવ.નોંકી જોત્રા ખાતે કરતા હૈ, ઝંડ અપની જલેપર, ખામોશ હોકર, ખમરદાર જો અમ કુછ ખે.કા

મીરજાં—મેં ડરતા તો નહીંહું મગર ડરતા અચ્છા કયું કે યે કેરા દીવાના આદમો અભી દીલમેં આચે તો લપક કર એઠ....

નાનાં—અજ, મું ભલા હૈ ઇસકા ખૈર જાનેદો ઇન ખાતોંકો હમ પહલે કયા જીકર કરતેથે. હાં ... આપ કામકે સખખ તશરીફ ન લા સદે.

મીરજાં—(દીલમેં) કમખખતને ફીર વોહો દુગડુગી ખબઠ, જીસપર યે ખબરકા ખચ્ચા ઉછલને લગતા હૈ. ખુદા ખૈર કરે, અખ યે જીકરહી ઉઠાદેના મુનાઝીબ હૈ (નાનાંસે) મેં •મુનાઝીબ સમજતાહું કે અપને નોકરોંપર તુમારી માનસીયત બાહર કરહું (આવાજ દેકર) અદલા દીયે, ખતીફન, (દેનો આચે).

અન્ના ખતીફન તો દીલમેં, “મેરી ખલા દેખે ચુડેલ સૌક નહી તરફ” કહતી હુઇ મું ફેરકર ખી હોમઠ, ઓર અદલાદીયા ફરફર હુવા.

મીરજાં—અદલાદીયે ઇધર આવ, સામને આવ, દેખો પી. યાત્રી નાનાં યે તુમારા નેકશઆર ખીદમતગાર અદલાદીયા હૈ ઓર યે ખોતખર કારકુન અન્ના ખતીફન, ઇધર દેખો ના ઉધર મું ફેરે કયું ખી હૈ. ખુદાપેમેં શરમ કેસી.

અન્નાજી—કયા દેખું ઉધર. ઉધર કયા હૈ. એક તુમહો સહાકે જાને પહચાને, એક યે ખીલી હૈ મુઢતકી દેખી ભાલી, રહી

શરમકો ખાત, શરમ તો ઉનકોહી હોગી જો કઈ કઈ ખસમ કરતી ફીરતી હૈ ઓર ભુકા વો જો હુમેં ભુકા દહે.

મીરજીજીને ખલીફનકા મીજીજી બીગડા હુવા ઓરતે વરી ચઢી હુઈ દેખ કરદમ ન મારા કયું કે જાનતેથે કે જરાબી ઉફકી-તો નઈદિલ હજકે રૂગરૂ હીઈજત અદ્દખ ટાગી મગર ખનીફનકા જવાબ સુનકર નાજસે ન રહા ગયા.

નાજ—મેં સમજતી હું કે બગેર ઓરત આપકે ઘરકા ઇનતેજમ ખંડાત ખરાબ હાં રહા હૈ ઓર મુલાજેમાં કાઢી માગ-લી નહીં મીલેતા હૈ મગર ખૈર આહીસતા આહીસતા સમકા રસતા કીયે દેતી હું.

મીરજી—(ખીસયાને હોકર) યે કમતો મુકદ્દમ હૈ મગર અખતો કુલક્તે સફર દુર કરનેકા થોડીદેર આરામ કીજીયે ફીર દેખા જાએગા.

નાજતો ખાખ ગાહકો ચલી ઓર મીરજીજી અન્દાજે ખી-શમપરની સાર હોને લગે, લેકીન યે હુનફ દો ચાર સાની ચેહી રહા હોગા કે ઉસ ખતકા ખીયાલ આ ગયા (જમનેં લીખ થા કે અપની જીન્દગી મન-દુર હૈ તો નાજસે નીકાદ ન કરના) અખ કયા થા ફેહ મગજે જો નીગાહેં નાજકે કદમોંપર લોટતી જ રહીથીં વો જમીન કે કીસીજરે મેં ગાહકર રહુ ગ', પસ એક પથરકા પુતલા હૈ કે ગૌરો અમુત્રકે એકટમેં ખડા હૈ આખર હજરતે વહમને ઇસ પથરકી તુરતકો ઇનસાનકી સુરત ખતાયા ઓર ખુફતા ખખતકો ખાખેત વાહુમખ યે કહકર જગાયા કે “ યે કીસી હાસીદકા કામ હૈ ” ઇસીઅસના મેં ખલીફન ફીર સામને આ ગઈ મીરજીજી તાદીદ ન ફરમાને લગે દેખ ઇસવક્ત તો મેં દરગુજર કર ગયા લકીન ફીર ઇસ તરહુ પેશ આએગીતો અખને કીયેકી સજા પાએગી.

અન્નાજી—સજા પાઉંગી, કયું, ખતા તકસીર, ખસ ચેહી-નાકે ઉસે દેખી ખાલી કહા હૈ.

મીરજી—(ખીગડકર) યે કયા થોડી ખતા હૈ.

अन्नाञ्ज—तो अबली मैं कहाँ मुकरतीहुं, येतो मैं अबली कहतीहुं, इसको जानतीहुं, इसकी बड़ पुन्यादको जानतीहुं, कलकी बात है इसका भीयां अशरद्वअली कन्नोञ्ज अलीगढमें धतर तेवकी डेरी डीरताथा.

मीरन्ज—अशरद्वअली कन्नोञ्ज अलीगढमें धतर और तेवकी डेरी डीरताथा, ये एकती कीया ते आज कहीं अकथुन तो जयादा नहीं जाकी है, इसको पहले शौहरका नाम हाशमआन हातरसी था या अशरद्वअली कन्नेञ्ज.

अन्नाञ्ज—अशरद्वअली कन्नोञ्ज, अशरद्वअली कन्नोञ्ज, अशरद्वअली कन्नोञ्ज, समझे और मेने अकथुन जात है या नहीं जाकी है, अगर तुमने जरूर कुछ नशा पीयाहै, नशेला आदमी सभको नशेमे समझता है, पुढाननं भेयारेका क्या अनजान हुवा होगा.

मीरन्ज—क्या अनजान हुवा होगा, उस भेदशत या दोष, और क्या अनजान होता.

अन्नाञ्ज—जते ए भेदशत या दोष आपहोंके सुने सुना है, भेयारा गुम हो गया तो सुरकाडी तसवर कर लीया, गये और उसकी जेड़का डका लाये. अभी आ नीकले तो कदरे आक्षीत भावुन हो.

मीरन्ज—ये एक क्या रही है ? उसे मरे तो जोक सालडे करीब हुवा.

अन्नाञ्ज—हुवा होगा, हुमारी आगे दोषी जात है, हम जते, आपने कानों सुना आप सत्य, जानां हो मदीने मेरी हमसाध रह चुकी है ये कुछ जातही न हुआ, ये यकमा तुमको डीसने दीया के उसका शौहर हाशम था और मर गया.

मीरन्ज—नाजका साइ साइ येही गयान है.

अन्नाञ्ज—अज उसके कहनेका क्या अतेणार ! जैसी संज-दील औरते कया कया नहीं कहा करती मेरे सामनेकी बात है उस दोष इसका शौहर यक भयक गायेण हो गया, अहले

મહાદેવાને નેહાયત અફસોસ કીયા, મગર યે અલ્લાકી બન્દી વેધો
ચાલીદાની દલીલે આંખ તક ન પસીશ.

મીરજા—હું ચેતો નેહાયત, તઅજબુમકી ખાત હે. છસકા
શાહર ગાએગ હા બાએ ઉપકા જરા મલાલ નાંહા અજબ પત્થરકા
દીત હું, ચે તેરી આંખો દેખી ખાત હે.

અન્નાજી—અપને દીદાંકો કસમ આંખો દેખી.

મીરજા—ઉફ અજબ બ જરા બન્દ ઉપકર પાની તો
લા મેરા દીત યખાતા હે.

અન્ના—(જાતે બાને દીડમે) મુને અબી તો વગરાએગા.

મીરજા—(બેલસે ખીલાખ) ઓરત હે ચા ગએન, મુઝેલી
છસકી મોહબ્બત પર કીતના એતેમાર રખના અદીને છસકા સદી
અનહાબ જરા વહમને આ બાએ તો અજબ, ખુદા ન કરે કહીં
ખનકા મજમુન હુરન નાંહા કે ઉલટી ટાંગ બો પડે. મકીન
બાબને તો મુઝે યકાન દીડાયા હે કે પદમે શોહરકા નામ હા-
શમખાન હાતરમી થા ઓર ખલીફતખી ઠરામીયા મુઝી હે કે
અશરફઅલા કન્નોજી થા કહીં દો શોહરકા ને તીડાને નહીં
લગા ચુકી અગર એસા હુવા તો જરૂર અપ મેરી બાની હે. અ-
ફસોસ મેતો સમજતા થા કે શાદીકી રેલગાડીમેં મેન્ટડ -લાસ પાખી-
નજર (મુલાફર) હું, લેકીન ચેતો ઇન્ટરમેડીટ કલાસ (દરમી-
યાના દરજા) માલુમ હોતા હે.

મીરસાહેબ આએ.

મીરજા—કયું લાઈ સ્ટેશન પર તો ખુમ આએ.

મીરસાહેબ—ચાર કયા કહેં, તુમારેડી કામમેં ફસ ગએ.

મીરજા—મેરે કામમેં ખુદા ખેર કરે, કોઈ ખાફનાક ખખર
તો નહીં હે.

મીરસાહેબ—હાં ચાર હે તો કુછ એસાહી મોઆમેલા,
વો ડાક્ટર સાહેબ મીલે થે,

મીરજા—તોખાહ અચ્છી સખબ કદમ તંચરીફ લાઈ કે પુરાને
ધાઓકીબી હરા કરતી ચલી આઈ, કયા કહોથે વો ડાક્ટર!

મીરસાહેબ—કહતે થે કે તુમારે અરક દાફતો બુખારકી
બોતલપર બે ટરેકમારક (નીશાને હીરકા) હૈ વો હમારા ઇબદ
ઓર બે બરીઆઓ કાતુન રજીસતરી પેટ્રેન્ટ (રજીસ્ટરી શુદ્ધ)
હૈ ઓર તુગને હુમરે શખસકે નીશાને હીરકાકી તલમીસ કી હૈ
લેહાબા બેબરીઆઓ દફત્રા ૪૮૨. તાજરાતે હીંદયારા બેઈ કરગા.

મીરજી—(નેહાયત ગમ્મરાકર) થા અટ્ટા માર ડાલા,
જીનેહી જ માર ડાલા, બર્મ બુદાકી કસમ મુઝે તો માલુમબી
નહીં કે યે નીશાન રજીસ્ટરી શુદ્ધ હૈ, ગરબ કમ કરે પાર ચેતો
બડી સુશકીવ હુર્મ, ઓર કયા કહતાથા.

મીરસાહેબ—કહતાથા પન્દરા હજારની તાલીમ ડોકુંગા.

મીરજી—પન્દરા હજાર, અરે પન્દરા હજાર તો મેને
ખાતમેબી નહીં દેજે, મેરા તમામ માલોગર ગમાગ વગમગા ઇસ
નમ્ પોશાકકે મે ઓર નર્મ દુવડન નાબાં અટ્ટા ખતીફત અન્વા-
લીયા, બદાંતક કે તુમની બીડ બાઓ તો પન્દરા હજાર
જમાન પેગા.

મીરસાહેબ—તો હજારત ચારી કરમેસ પહુલે યે સોચ
લેનાથ.

મીરજી—હો જબ ઘરકેડી ચાર બતાને લગે તો ગૈરંકી
કયા શીકાયત, મગર ચર અમ જીસ તરહ હો ઉમે અમઝા લેના
ચાલીયે, નહીં ગમામ મળ.

મીરજીરા....અચ્છા યે જીકર મૈકુફ, નાબાં આ રહી હૈ
મુન લેગી તો કજીહતા હો બાએગા.

મીરસાહેબ—(બે આવજો બલંદ) અખ તો ફજીહતા
હો થા.....

મીરજી—(મીરસાહેબકા મું બન્દ કરકે) ખામોશ રહ
ચાર કહુ દીયાના તુબી નીરા.....(નાબાં આઈ ઓર મીરજીને
આત ટાલનેકો પ્રીકરા ચલા) બસ ઇસી અસનામેં શામ હો
અઈ, હમ ઘરકો ચલે આએ ખીસાત ઉઠાદી.

મીરસાહેબ—કૈસી શામ, કહાંકી ખીસાત ચે, મોહમીલ
જુમલા મેં નહીં સમઝા.

મીરજી—(મીરસાહેબકા ઘુટના દબાકર) ચે આપકી
ગુફતગુફા સીલગીલા નહીં હે, ચેતો મુઝે કલકી શતરંજકા
ખીયાલ.....

નાબં—હુમને આપકે દવાખાનેકી સૈરકી તૌખા કીતનીહી
કીસમક. જહુર મોબુદ હે.

મીરજી—(ઘખરાકર દીલમે) ખુદા જોર કરે નેકખખતકી
નજર પહલે પોંદચીલી તો કીસ ચીજપર જહરપર દવાખાનેમે
એર કોઈ દવા કાબીલે ઇન્નેખાખ ન થી (નાબંસે) આવ પીયારી
નાબં આઓ.

નાબં મીરસાહેબકો દેખર પરદા કરનેકોહી થી કે કુછ
ખીયાલ આયા. ઉસ ખીયાલને એક અથકે ટૂકડેકો આંદપર આતે
આતે રોક દીયા એર બેતકડલુક બોલી.

નાબં—આહા હા, આપ હું ?

મીરસાહેબ—ઓહોહા, આપ હું, કહીયે ખેરીયન ?

નાબં—ખુદાકા શુકર હે, આપકા મીનજ તો અન્ની તરેડુ.

મીરસાખ—અલહમદોલીલા (મીરજીજીમે) મીરજીસાહેબ
આપ હું બટે ખુશનગીખ, જો અસી ખુશમીલજ નેક તીનત ખ-
લીક આરતસે નગીખા લડા, ઇનકી સલી મુત્તખમ્મ એર સાદાસ્વીસે
નીયાજમંદ બખુખી વાકીક હે.

નાબં—મેં આપકે વાસતે પાન બનાકર લાતીહું (ગમ્)

મીરજી—(દીલમે) તૌખા ગજબ ખુદાકા આરત હે યા
શૈતાન, તમામ જમાનેસે બન પહચાન (મીરસાહેબસે) કુ ચું
હજરત આપસે ઇનસે કબકી સુલાકાત હે.

મીરસાહેબ—કોઈ તખમીનન ડેરહસાલસે બનતાહું.

મીરજી—લલા ઉસ જમાનેમે ચે હાશમખાન હાતરચીકી
ખીવી થી યા અશરફઅલી કન્નોજીકી.

મીરસાહેબ—કોન હાશમ, એર કહાંકે અશરફ, ચેતો

હમીદુલ્લા બુટકરોશ ફરોખ આબાદીની બીવી હે.

મીરજી—(ચાંક કર) હું, હમીદુલ્લા બુટકરોશ, તોખા ચે ઇન્ટરમેડીટ કલાસ છેડ થરડ કલાસમેં આ પડે, ખુદા બચાએ એસી ચલતી હુઈ ઔરતસે જસને નીકાહે રાખેકા નામ નીકાહે સાની રખા, તીનકો હજમ કરકે ડકારબી ન હી, તો મેં બીચારા કીસ જીનતીમે ? લાઇ વદ્દા ચેતો શૌહર ન હુવે જરાવલ હુઈ કેલી હર નાવ બહલ દીયાને કમખખતકો દવરે શમન નમન ચે મહીને બર કીસકે હાં મીરસાહેબ કયા નામ તુમારે ખાલીન્દકા, અરે તોખા તુમારે ખતાએ હુવે નાબંકે ખાલીન્દકા, કરીમુલ્લા ફરોખ આબાદી

મીરસાહેબ—તહી જનાબ હમીદુલ્લા ફરોખ આબાદી.

મીરજી—ભત્તા ઉસકા ઇનતેકાલ કમ હુવા ?

મીરસાહેબ—ઇનતેકાલ હો ઉનકે દશમનોંડા, ખુદા બે-મારેકો તર આકાતમે બચારે, મેસ બહા દોસ્ત થા, અફ્ઝાસ ગરીબ પકાચકા ગમ હો ગયા.

મીરજી—(ચમકાર પુરખીને નીચે બે રહુનેકે લગભગ હોકર) ગમ હો ગયા. હાએ કયા ચેબી ગમ હો ગયાથા. અરે ચે મે આમેલા કયા હે, ઇસકે તમામ શૌહર ગમ હોતે આયે હેં તો મુતબી હજકત તૈયાર રહુના ચાહીએ, ઉંહો દોસ્ત મુઝસે આખરી મરતબા ગંદ મીન્દો ગાદોળન ઉસ ખતકા મજમુન દુસ્ત હે. અફ્ઝોચ મેંને ઉપર કુછ અમલ ન કીયા.

મીરસાહેબ—ખાજ અશખાસકા બયાન થા કે નાબને એક રોજ હમીદુલ્લાકો જહર દીયાથા, ખુદાકી શાન ઉસ વકત તો કીસી તરહુ બચ ગયા, પ્રીર ચકાયક ગમ હો ગયા, મગર મેં ઇસ ખાતપર ચકીન નહીં કરતા.

મીરજી—લૈકીન મૈતો ચકીન કરતા હું કયુકે ઇસ શૌહર કુશ ઔરનને આતેહી જહરકી શીશીયોંકો તાડા હે, અબ મુઝે બી એહતીયાત લાજમ હે, બસ ઇસકે હાથકા પકખાના કલી નહિ ખાઉંગા ઔર અનકરીમ ખાબ બેતાતકાક દેહુ ગા.

અહાં એ શુદ્ધતથુ હેનહીથી વહાં શેરાને સ્ટેશનસે વાપસ
આપકર નાનાંકા જવાબ દીધા.

શેરા—હમકો તો સ્ટેશનવાલા ટ્રંકે નહીં દે સકતા, ખુદા
માલુમ કૌન કૌન તરહકા ખાત પુછા ઓર હમને કૌન કૌન
તરહકા જવાબ બોલા, બી બાબુ કહતી હૈ કે માલ માલીકકો
મીલ ના સકેગા.

નાનાં—અચ્છા મૈ ખુદ સ્ટેશન જાતીહું તું મેરે સાથ
ચલ.

શેરા—બહાત અચ્છા.

નાનાં પાન બનાકર મીરસાહેબકી ખીટમતમે લાઈ ઓર
મીરજીસે કહને લગી.

નાના—એ મેને કહા મૈં આધ ઘન્ટેકે લીંચે બાહર જાનેકી
ઈજાજત આહતીહું.

મીરજી—એ કયું ?

નાના—એક જરૂરી કામ હૈ.

નાનાંકા ખીયાલ થા કે રેલકા જાના રૂમાલકે લીંચે, ટ્રંકે લાના
વગેરા બયાન કરદુંગી તો નજરના કુછ મજા ન દેગા, ચટાચક
પેશકશ કીયા જાએગા તો અચ્છા હેગા ઇંગી વાગને સાફ નહીં
બતાતીથી.

મીરજી—જોરાલી કયા જરૂરી, અબી આઈ અબી ગલીં.

નાનાં—વા કામ આપસે કહને કાબીલ નહી હૈ.

મીરજી—(દી મે શુ મોસે) હૈ, મુઝસે કહને કાબીલ નહીં
હૈ, શીર તો જરૂર કુછ ન કુછ દાલમે કાલા હૈ, (નાનાસે) અકેલી
જાતીહું યા દીગીકે સાથ ?

નાનાં—શેરાકે સાથ.

શેરા—બેશક હમ અપના સાથ લે જાતાહૈ.

મીરજી—(ઓરલી શુ મહસે દીલમે) યા અલ્લાહ એસાલી
કયા કામ લલા, ઈસ જવાન ઓર પુની જેસે લડકેકો સાથ લાના

કયા માની, ચકીન્ન કુછ મેરાહી તદારક કરનેકી પ્રીકર હોગી
(નાનસે) કયું પીયારી એસા કયા કામ હૈ જીસમેં મુઝસેભી
પરહા ?

નાનાં—મેરે અચ્છે શૌહર, મੈં આપકે રૂતબેકી કદર અચ્છી
તરહુ જાનતીહું મુઝે માલુમ હૈ કે બીવીકો મીયાંસે કોઇ બાત
છુપાની જોખા નહીં, મગર મੈં દસતબસતા અરજ કરતીહું ચોર
મોઆપ્રી આહતીહું કે યે બાત બીલકુલ ન પુછો ચોર મુઝે જાનેદો
અખીર મરતબા યેભી ગુબ્બરીથ કરતીહું કે મੈં નાફરમાન હોનેકી
તોહમત અપને સર હુગી મગર જાઉંગી ચોર જરૂર જાઉંગી.

નાનાને આખરી જીમલા યું ફેરતે હુવે ચોર એક નામકે
સાથ કહા ચોર ચલતી પ્રીતી નજર આઇ.

મીરજા—શાઆશ ઇસે જોરૂ દોન બેવકુફ કહતા હૈ યેતો
ખસમકાભી ખસમ હૈ, વાહવા ફરમાં બરદારભી હું નાફરમાંભી,
ઇજાજતભી આહતી હું જાનેકી મુખતારભી હું, ખુબ હાએ
શામતે આમાલને અકલપર કેસા પરહા ડાલા કે ઉસ ખતપર
કીયા, બસ અમ કલહી હાઇ કોરટમેં ખીયાલ ન તલાકનામા
દાખીલ, બસ યેહી નાકે લડકે તાલીયાં પીટીંગે, બરાબર વાલે
કલકહે લગાઇંગે ફખતીયાં કચીંગે બાજ ગુબ્બરગ જો અપની
સખત જાની યા હમારી કીસમતસે અબીનક જીન્દા હૈ લાનત
મેજીંગે તો ઇસ્સે કયા હોતા હૈ અપની અગી તંગીમે જાએ
મીયાં જાન જચી લાખોં પાય.

મીરજાજી ઈંગી ઉલજનમેં થે કે એક તુસરે લગોટીયા ચાર
શેખ અબદુસસત્તર આ પોચે સલામ વ મીજાજ પુરખીકે બાદ
કુછ તાડકર જોતે.

શેખસાહેબ—કયું લઇ મીરજા હમતો તુમે મુબારકબાદ
દેને આએથે, ચોર તુમ યું મું કુલાએ જોઠે હો ખર તો હૈ ?

મીરજા—યેતો મુઝેભી ખબર નહીં મગર ખેર કે આસાર
તો નજર નહીં આતે.

શેખસાહેબ—ખુદા ન કરે, ખુદા ન કરે, મગર કહો તે સહી, એસી હનીન ચોર નાજવાન ચોરત પાકરભી ખુશ ન હુવે તો કયા નવે બરસકી લડકાંસે ખુશ હોગે.

મીરજી—યે તુમને કયું કર જાના કે હસીન ચોર નવજવાન હૈ?

શેખસાહેબ—ભઈ જાનનેકીની એકલી કહી, ચારે મા મૈનો ખરસેમે જાનનાહુ, અબી તુમારે દરવાજેસે નીકલી, એક ધરાની લરખા સાથ થા ઉસને તો મજે પહુલીવી નગરમેં પહુચાન લીયા વહી બેચારી હું બી નેકતીનત ચારત.

મીરજી—ખુદા તો આપસેભી પુરાની મુલાકાત હૈ.

શેખસાહેબ—લફ્ટ મુલાકાતને ખુદા જાને આપડી કયા મુરાદ હૈ? અલખતા પહુચાનતા તો મેં જરૂરતે, જો તીન મહીને એક હવેલીમે રહુનેકા મનેદાક હવાહૈ શોહુન્કી તો એમી ખીદમત જુબર હૈ જેની હોની ચાહીએ, જીસ વજત ઉસકા મીયા ચકા સાંઠા શામકા ઘર આતાથા બે પારી મન્ટો પાઉ દખાતીથી.

મીરજી—કયા કામ કરતાયા પસકા મીય

શેખસાહેબ—બેચારા ગરીબ રેલપર પુડી થા.

મીરજી—રેલપર કુલી બતા નામ કયાથા ?

શેખસાહેબ—નીજમુદ્દીન અલવરી.

મીરજી—તોખા, તોખા, તોખા ચરે ધરે મોઆમેલા કયા હૈ?

ખખુદા મેરા એક ગીયનેવાલા કે ઈ ચોર આચોગા તો જરૂર ખખત હોજાચોગા, મગર શેખજી તુમારે હવાસ તો ખજા હૈના, કીસીકા પહુચાનનેલી હો, થા ખુદાપેમેં અકલ ખીગડ ચઈ હૈ ?

શેખસાહેબ—ખુદાકે ફજલમે મેરી અકલ તો સહીસલામત હૈ મગર તુમ અપની જાનહીકા ખીમા કરા ચુકા વરના પચતાચોગે.

મીરજી—(હંસકર) હે હે હે નીજમુદ્દીન અલવરી ચે કીસ્સે સુના ?

શેખસાહેબ—માં સુનતે કીસ્સે આંખોસે દેખા.

મીરજી—(કુછ યકીન ચોર કુછ તઆગુબકે લહજેમે)
તુમે મેરી કસમ, બઈ તુમે મેરે સરકી કસમ સચ બતાના
દીલ્લગીમે ન ઉડાના.

શેખસાહેબ—મેં અપને દીસાબ દીલ્લગી કરનેવાલેપર
જ્ઞાનત લેજતાહું, દોસ્તકે સરકી કસમ ઈસમે સરે મુકરક નહીં.

મીરજી—(ચાંકર) બસ હુદ હિ ચુકી, મેં તો થરડ કલા-
સસેલી નીચે ગીર પડે. પહુવા ખાવીન્દ હાશમખાન હાતરસી,
હસરા અશરફઅલી કન્નોજી, તીસરા હમીદુલ્લા દરરોખ આખાદી,
ચાથા નીબમુદીન અલવરી, પાંચવાં મીરજી કહીમુદીન દેહલવી,
ચોર અબી ખુદા બને કીતને ચોર તંજો, જીતને મેરે દોસ્ત
આતે બઈજે ઉતનહી ખતીન્દ બનાતે બઈજે, બચા ઈલાહી
બગમ, બસા શેખસાહેબ નીબમુદીનકા અન્જમ કયા હુવા ?

શેખસાહેબ—અરેસાચ. બે ચાર નાગહાં ગુમ લે ગયા.

મીરજી—(ઘબગકર) ગુમ લે ગયા. (દુરમીસે નીચે
ગીર પડે) અરે યેમી ગુમ લે ગયા ખુદાકી પનાહ અબ તો
મુકેમી ગુમ લેનેકે લીયે તૈયાર હોબના આહીયે.

મુતાવાતીર હેરાત ખીજવાકે આગુનકર મીરજીસાહેબ કુછ
કમ દીવાને પાકર ઈધર ઉધર ટાંડતે હુવે ખુડખુડાને લગે.

મીરજી—અનધેર અનધેર, બસ માલુમ હુવા કે સખને
મંતેકકે કરલીયા હૈ, મુકે દીવાના બનાકર મેરા માલ જખત
કરનેકા ઈરાદા હૈ મેં અબી એક એકકો સમજુગા (ચે કહુકર
ધીરી હુઈ ખીલ્લીધી તરહ લપકે ચોર લીપટ ગએ, અબ્બલ
શેખજીકેહી ગલેકો) બતાબે મનહુસ તુને અપને દીલ્લમે સમજા
કયા હૈ? મેં કોઈ પાગલહુ, દીવાનાહું, વ હશીહું જો તુમ ચેહુ
આલ ચલતેહો હમ નીકાલ હુંગા નહી બના કયા લેહ હૈ ?

શેખસાહેબ—અબે કમબખત છોડ તો સહી, જરા ઠેર
મુકે દેહલી દરવાજા પોંચાતેહૈ, વહાં સખ લેહ માલુમ હો બાવેગા.

મીરસાહેબ દોનોકો છુડા દેતે હૈ, કસીકા દામન, કસીકા
અરેખાન રકુમરકી રોજકા જરીયા હોતાહૈ.

મીરબા—તુમેં કસમ હૈ જો આજ કમી કરો, ઓર દસળી-
સકો શીખા લાવ કે અપના અપના નયા ખાવીન્દ બતા બબે.

શેખસાહેબ ઓર મીરસાહેબ તો મીરબાજીકી ખાંતોપર હંસતે
હંસતે લોટ હુવ બતે હૈ ઓર મીરબાજી ઇનકી હંસીસે રાતી સુરત
બનાકર કુરસી પર લો બેઠે હૈ, ઓર કુછ દેર બાદ ગૌર કરતે
હૈ તો અપનીહી જીયાદતી માલુમ લાતીહૈ. બહોત શરમીંદા હોકર
પ્રીર તહકીકાતકી ફેરાઇ.

મીરબા—દોસ્તો, મુઝે મોઆફ કરના, મેં અપની હરકતે
બેબાકર નેહાયત પશેમાનહુ બખુદા ચેલી હોશ નહીં રહા કે
કીસ બાતપર ઇતના બીગડતાહુ, અબ તુમી કોઈ તદબીર બતાઓ,
તુમારે સીવા મેરા કોનલે? બાપ હો તો તુમ હો, ભાઈ હો તો
તુમ હો, બેટ હો તો તુમ હો, તુમી મશવરાન દોજો તો કોન દેગા?
કહો તો અબી બાકર પોલીસમે રપોર્ટ કરદું.

મીરસાહેબ—યા વહશત, રપોર્ટ ભાઈ કીસ બાતકીં
રપોર્ટ.

મીરબા—બસ મેહી કે તમામ ગુનેહોકો જવાન ઓરતોસે શાદી
કરનેકી કાનુના કુમાનઅન કીબાવે.

મીરસાહેબ—આહાહા કયા અજબસલા હૈ, વહલા મીરબા
સાહેબ આપ તો ઇગલંકી હાઈ કોન્સીલકે અરેજન લાને, ચહાં
તો ઝક મારનેહીકો રહ ગયો, અસા કાનુની અસાદાર ઓર મુશીર
ગવર્મીન્ટકો કહાં પેલા.

મીરબા—દોખા ભાઈ મીરસાહેબ ઓર શેખજીસાહેબ, તુમલી
સુન લો, પેા હંચી મબકકા જમાના તો ગયા, અબ તો તજલીજ
વ તકદીનકી બારી હૈ. તુમ 'ર' લંગોટીયા ચાર ઈસ લીચે મેરી
વસીયત સુન રજો, પુદાનખાસતા, તુમ લોગોકો અગર કહીં
મેરી લશ દસતીયાબ હો તો કુતુબ સાહેબમેં દફન કરાના ઓર
લોહ મબરપર ચે શયર લીખાના:—

શહીદિ ગમે રાંજે આલામ હૈ યે

ખુદાપેકી શાદીકા અંજામ હૈ યે

મીરસાહેબ—મગર ઈન બહુકી બાતોંકા સબખ ?

મીરજી—સબખ તુમ કયા બનોગે? ખુદે હોને આએ મજબૂ હોન આખર કુંવારે શાદીકે પેચમેં આતે તો ઈશારેમેં સમજા જાતે, ખેર મેરી વસીયત સુનલો લાહે મજબૂર લીખાના ઓર મેરી સવાને ઉમરી કીસી લાએક સુનશીસે લીખાકર શાયા કરના, ઉસમેં લીખના કે મીરજી એક બાઇસમત ઓર પાક દામન, અરે તોખા ઓરતોકે આ સાફ મુસે નીકલને લગે. હાં મીરજી એક નેક મનશખુશ તખા જીન્દા દીન હુકીન સઆદતમન્દ બાપકા બેટા થા અગર ઉસકી જીન્દગી વફા કરતી તો બેચારા લાએક બાપલી હોતા (યે કહતે કહતે અપની ખીયાલી માંતપર દીલબાર આયા, આંસુ નીકલ પડે, આવાજ રૂકને લગી, વસીયત નાતમામ્ રહુ ગઈ)

શેખસાહેબ—હજરત મીરસાહેબ ઈનકા મિલાજ કરાજ વરના યે મેહબૂબ દરહુમ બરહુમ હોજાએગી ઓર એક દીલગીઝ આલા ટૂટ બ નેગા પુરાના દોસ્ત હાથસે જાતા રહેગા.

મીરસાહેબ—મેરીબી યેહી રાય હૈ.

મીરજી—(નાબકા આતે દેખકર) પનાહ પનાહ, ફરયાદ ફરયાદ, અરે ચારો મુઝે બચાવ, ખુદાકે લીયે અપની આડમેં ધુપાયો.

શેખસાહેબ—ખેરખાશદ, કયા આફત અઈ, ભાઈ તુમલી બજબ કતેહા ખાહુમખાહુ જરે મરતોંજ, હમ તુમારે હીનાએલી મોબુદ હૈ જરા હીમ્મત રખો ઓર હમેં સમજાયા તો સાફી કાહેમે ડરતે હા.

મીરજી—(કાનમેં) દેખો વો આઈ.

શેખસાહેબ—વો કોન ?

મીરજી—જરા આહીસ્તા બોલો, ઓર કોન, વોહી નાજી-

બાહેરસે નાનાં આઈ, અંદરસે અન્ના ખલીફનને આકર
સુખ હકીમજી રાતકો ખાતા કીતને બજે ખાયેગા?

ના.નાં—આજ તુમ ન પકાના મે ખુદ અપને હાથસે
પકાવગી, મેરી ખુશી હે કે અપની બદશહરીકા ઈજહાર કર
ઉમીદ હે કે હકીમસાહેબનો અસોના સલોના જેસા હોગા મેરા
દીલ રખનેકો જર નોરબાન ફરમાઈ

મીર.ના—(દીવમે) ખીલાયા બત, કબરસ્તાન પોંચાનેકી
તમના હે તે નોશબાન ફરમાનેકી ઉમીદ કયુ ન હોગી, મગર
અબ મુજે ડરના મુનાસીબ નહીં હે, જરા હીમ્તસે જવાબ હે,
પીયારી તુમ અપને નાબુક લાવોંકો કયું તકલીફ દેતી હો ?

ના.ના.—વાહજી, જબ ચે હાથ આપકીહી ખીતમનકે કામ
ન આવે તો દીસ કામ આઈગે.

મીર.ના—(દીવમે) ઠીક કા તેરે હુતે ચડે હે તો અપના
કામબી તમામ કરાઈગે, ગોહર કયા મુકતમેહી બન બાઈગે
(ના.નાસે) મુકે તો આજ કુલ ભુક નહીં હે, તુમ અપને વાતને
જો દીલમે આવે પકાવ આવ (દીવમે) બગ આજસે બગર આવે
જીન્દગી બસર કરની પડેગી અબ મસિને જો દીન ગુજર બાંબ
ખનીમત હે.

ના.નાં—આપકે બગર હમારે ખાનેપર લાનત હે, અરે શેરા.

શેરા—આઈ...(આયા) કયા કહના હે. (શેરા હાથમે છુરી
લીએ આતા હે.)

ના.નાં—અરે કયા કર રહા હે ?

શેરા—તુમારા આવલ કરલીયા અબ હકીમજીકા કીમા
કરના હે.

ના.નાં—કમખખત જખાં સંભાલ કર બોલ.

મીર.ના—જખાન કયા સંભાલે, મખદુમા શોહર કુશ તો
આદીમ આકાફુશ, જેસા નમક ખાયા વેસા અસર આયા.

ના.નાં—(મીર.નાજસે) આપ ઇસકી બેહુદા ગોઈપર ખીયાલ

ન ફરમાયે ખાત થે હું કે થે ઉરદુ જખાનસે અચ્છી તરહુ વાકીફ નહીં હૈ દીલકા સાફ.

મીરજા—(દીલમે) દીલકા સાફ નૈમી કે તુમ હો જીધર રૂખ ફીર ગયા સફાઈ કરદી.

નાનાં—શેરા આ દેખું ખાવરચી ખાનેમે કયા કયા કીયા હૈ. (દોનો ગયો)

મીરજા—(દીલમે) કુછ સોંચકર) બસ ચેહી રાચે ઠીક હૈ. મીરસાહેબ ઓર રોખ સાંભળેલી આજ ખાના ખાચે બગેર બને ન હું, ઇનકે સગસે જહરી ખોરાકમે તો બચુગા, મગર કહી કમબખ્ત એકકે લીયે મગકો સાફ ન કરદે (ફીર કુછ સોંચકર) નાનાં એસા નહીં હો સફતા, ખોરાકા ખુત ખરનેમે ઉસકા ફાએલા-ની કયા હૈ? બસ ચેહી મુનાસીમ હૈ (યે રાય કાઅમ કરકે મીરજા સાહેબ ખંદાત ખુશ હુવે ઓર અપની અકલપર આપહી આફ-રીન કહને ઓર અપની સમજકી દાદ દેને લગે) કલકી ખાત કલ-રાત તો ખરીયતસે શુજર બચેગી, મુમકીન હુવા તો આજહી રાતકો કર્મ દીનકી ખોરાક ખા લેઈગે ચલો છુટકી હુધ. ભઈ મીરસાહેબ, અબ શામ હોને આઈ, ખાનેકા વકત હૈ, ઓર ખાના-ભી તૈયાર હૈ મેરી ખુશી હૈ કે આપ દોનો સાહેબ આજ ગરીબ ખાનેપરહી નાને જવીં તનાવુલ ફરમાયો.

મીરસાહેબ—(બહરદારીસે) નહીં ચાર ઈસકી કયા જરૂરત હૈ?

ઈસ તરહુ શેખ સાહેબનેખી દુનયાં સાજસે મજદુરચે બાલા બુમકેકે મફદુમકા એઆદા યા થું કહો કે મીરસાહીબકી તકલીફ કી ઓર વાજખી ઈસસરકે ખાદ દોનોને દાવત કબુલ કી. શામ હો ગઈ. શેખ અબદુસ્સતાર તો મગરેબકી નમાજ પઢને ચલે ગયો ઓર મીરજાજી ખાવરચીખાનેકા રંગદંગ દેખને રહ્યો. મીરસાહેબ વોહ વાએને જરૂરીકે લીયે ચલેહી થે કે નાનાં આ ખોહુચી ઓર કુછ શુક્તશુ કરને લગી. અસનાએ શુક્તશુમે મીરસા-

જેબને ઠાકરકા છાકર છેડ દીધા. છાસપર નાળાં બહોત ધબકાઈ
 જોર અફસાસ કરને લગી. ધધર મીરજાહેબને નાળાંકો આવર-
 નીખાનેમેં ન દેખકર જતાબે વહુમસે દરયાફત ડીયા તો માલુમ
 હુવા કે જહરકી ગીરી લેને દવાખાનેમેં ગઈ હોંગી. ફારન દવા-
 ખાનેમેં પોંચે વહાંબી ન પાયા દુરઅનદોડીસે અપને વહુમકી દવા
 કરને લગે, સંધે કે આજ નહી તો કદ જહર જરૂર ડીયા જાએયા.
 છાસીયે ઓહ જહરકા ઉતાર પી લેના ત્યાગીયે, પર જો તુસખા
 કિનકે ખીચલમેં મોખર થા બના કાલા માર પી લાય મારકી
 માંદાકો દશતઃ આયદ એકરંદ હુવાયે એહાતિયાતરો ગયકર પાડો
 કમરેમે આપ તો નાળાંકો મીરસાહેબમેં હાથપગ પાગ, પોલી
 કુછકુછ અધરેને જોર ગૌર મરદમેં (હાલ ન કે પીપ લોકે માર દે)
 ઘસ તરેહુ ધુવ નીલકર બાતેં કરને દેખકર દેને, નાળાંમેજ
 અદલુકપર પો હાલત કરાર દેટી જો ગુપતમેં ૧૭ અંગે બની
 હુઈ જોર યકીનમેં એક જરા પીઝે હુઈ હુઈ હા, જાડકી આગ
 સીનેમેં દહોકને લગી મગર કર કયા અ તે તો નાંખીયાતમેં
 નાળાં કેઈ મામુકી આરત નહી હે, જો ધમખાતમેં મધર મીર-
 સાહેબની કચ્ચી ગોલીયોંકે ખેડે નહી હે, હા બ મુજબુરીસી
 મજબુરી, બેચારે કયા કરે કહરે દરવેશ બેબને ને પાનાસા
 મું લેકર દક્ષ હુવે, મીરસાહેબ જોર નાળાંમેં ગુફતુફ પીડગીલા
 અદસતુર જારી રહા.

નાળાં—બટે ગજબકી બાત હે કીસી તરહુ માનતાહી નહીં.

મીરસાહેબ—છહાં બહોત કુછ સમજાય, ન હે કે
 પનદરા હાલકી નાલીશ ઠાકતાહું જોર હકીકતમેં પી રહસતર
 શુદ્ધ નીશ નહી રક્ષકો અપને ફાએદકી ગરજસે ઇસ સત્રમેં જાના.
 ન સીરફ સાહેબે નીશાનકોહી નુકશાન પોંચાના બલકે ગતરમીન્ટકે
 કાતુનકા મુખાલેફાના મુકાબીલા કરના હે.

નાળાં—યા અદલા અબ ચે બલા કીસી તં દલી હો!

મીરસાહેબ—બલા તો રહ હે શકતી હે બારીકે માકુલ

સદકા દીવા બધા પન્દરા હજાર તો ઉસકે કહુનેકી ખાત હે અલ-
અતા મીજતો સીમાજતકે સાથ પાંચ છે હજારપર મો આમેલાતે
હો સકેગા.

નાનાં—ખડ પડો મુવે પાંચ હજારપર, ખુદાને દીવા હો તો
આખરુ ઓર બનકે મુકાબીનેમેં પાંચ હજાર હુ કયા મ.લ. મેં
દીવા હુંગી.

મીરસાહેબ—અગ પાંચ હજાર તો કયા વો તો પાનસો
બલકે પાંગણી નહીં દેગેવાલે, પહો તો અમડી બધા મગર દમડી
ન બલગેકા મજમુન હે.

નાનાં—હવાક રે, મંત્રાળ ખીગ પચીસ હજાર રૂપિયા
બંગાલ બેકમેં જમા હે ન વો તરકીમ કરે રૂપયા મીવાબે
આમર હકીમ સાલેખડો ખખરબી નહો.

મીરસાહેબ—વો કયા ?

પ્રધાન નાનાં સોંચનીથી કેઅપની તરકીમ કરી તમડીદ કીસ
તરક બમાન કરે / ઉપર મીરબજાડો શકેકો મુખને કહીં ઠેરને
ન દીવા, મીર આય ઓર જોનેકો ઉસી તગદ હમકલામ પાયા,
પ્રે તો મીરન, મગર હરેં કયા? આખર દીવારી દીવમે યા અલ્લા
ખાને હુ પ બોસતખને ખીયાબકા સીલસીલા કહુને હુવે ગોશખર
આવજ એક ગોશેમેં હો રહે હે.

નાનાં—ખાતોં ખાતોંમે સાદેકાગજપર હકીમજીસે હસ્ત-
ખત લખે ગે.

મીરજી.—(છુપે હુવે દીલહી દીવમે) શખાશ, ખાતોં
ખાતોંમે નહા કગજપર હસ્તખત કરા લેગે થેતો કોઈ પુરા
બલકે તરકીમ હો રહો હે.

મીરસાહેબ—બસબસ બસ, બોહોત હુસ્ત હે, ફીર આઈ
નહા મ સમજ હુંગા.

મીરજી—કયું નહીં, આયન્દા તો આપ સમજહી લેઈગે

મીલે હુવે હું. કમળખત દોનો મીલેહુવે જર આજકલમેંહી મેરા
ફેસલા કરનેવાલે હું.

નાનું—અખ દેર સીરફ ચે હું કે વો ખાના ખા લેં ફીર
કામ હુવા સમજો.

મીરજી—જલકે કામ તમામ હુવા સમજો, મગર અપને
હીસાખ ખાતાહી કોન મરહુદ હું.

નાનું ચોર મીરસાહેબ કારવાઈકા બુન્યાદકાઅમ કરકે અપને
અપને કામ ગયો. મીરજીજીકો અપની જાન મોઆરીજ ખતરમે
નજર આઈ ચોર ખાનેકે વકતકા માતક: વકત તરાબુર કરકે
એઆઈ મરને લગે. મીરજી અપને ઇનીહ ખીયાલોમે હું કે જોખ
અબહુરસતતાર નીમાજમે ચોર મીરસાહેબ હવાએજે જરૂરીસેફરજ
હોકર આ ગયો, નાનું બી આઈ, ઈસકે બાદ શેરાને આ
કર “ખાના તૈયાર હો ગઈ” મીરજીજી થોડી દેર ચોર ટાલતો
મગર નાનુંને જવાબ દેદીયા કે લે આ ચંદ મીન્ટ બાદ,
કાળીજે અરવાહુ દસતરખાન જશા હીખાસ પહેનકર આ દસ-
તરખાન કાળીજે અરવાહુ લેમ બનાકર મેંજુદ હુવા.
મીરજીજીકો જાન બચાનેકી ફીકરમે ચલેલ કદમાકી સુજી
નાનુંને જડે નાજસે હાથ પકડ લીયા ચોર “નશરીફ રખાયે”
કહુકર દસતરખાનપર ખીડાયા.

મીરજી—(દીલમે) યા અલ્લા અખ માતકે ચુગાઝમે
બચાનેવાલા તુહી હું.

ગરજ ખીસમીલ્લા કહુકર સખ મસરફ લાગયો મગર એક
હકીમ સાહેબ હું કે કબી ઈસમેસે તુકમા લીયા કબી ઉસમેસે
ચોર ફીર વહીં રખ દીયા, ચોર ઈધર ઉધરકી મોહુમીલ ખાતે
બકને લગે. નાનુંને એક કબાખકા દુકરા ઉઠાકર કહા હકીમજી
સાહેબ ચે એસ નીખસતા કબાખ તો ખાસ આપકે વાસતે મેંને
અપને હાથસે તૈયાર કીયા હું, મુલાહેજા ફરમ ઈયેં.

મીરજી—(હાથમે લેકર) વાકેઈ બેહોત સાફ બના હું
ઈસકે તો દેખનેહીસે તખીઅત સૈર હો ગઈ.

નાનું—જરા ખાકર મેરી બેવકુફીપર લાનત કીજીયે.

મીરબા—નહીં, નહીં, ખાનેપર કયા મુનહસીર હૈ ઇસકા ખુશ બાએકા હોના તો સુસ્તહીસે ટપક રહા હૈ, “મં ખાતાહુ” કહુકર અઘ્લાદીયેકો ઇશારા કીયા ઓર પંકખા ઝલનેકે હીલે બરાબર ખીઠા લીયા, અઘ્લાદીયેકે પેટકો અપના પેટ સમઝકર ખુબ ભરા લુકમા ઉઠાયા ઓર આંખેં બચાકર પીછેકો હાથ કરદીયા અઘ્લાદીયેકે મુંકી બાસબી મુદતમે નીકલીથી, લુકમા મીલા ઓર ખાએબ.

શેખસાહેબ—કયું ભઈ મીરસાહેબ હમ ખાખી ચુકે ઓર આપ અલીતક હાથ સાફ કીયે બતે હૈ તો પેટ તો અપના હૈ.

મીરસાહેબ—(હંસીસે) હાં ભઈ ખુદા બને કલ ખાના નસીબ હો યા નહો ઇસ લીયે આજ તો ખા લેં.

ઇસ બુમલેસે મીરબાસાહેબ દ લ ગએ ઓર સમઝે કે શાયદ ઇમે જરૂરી બગર ઓર મોતપર ચકીન હૈ.

મીરબા—મીરસાહેબ, આપ કયા કરતે, અરે નહી નહીં, શરમાતે હૈં.

નાબં—વો તો નહી પર આપ જરૂર શરમા રહે હૈં.

મીરબા—(દીલમે) ડાયન મેરહી પીછે પડી હૈ (નાબંસે) નહી મુઝે લુકહી થોડી થી, યેમી તુમારે કહનેસે ઇતના ખા લીયા હૈ વરના.....

નાબં—નહી નહી કુછ તો ઓર ખાઇયે.

મીરબાસાહેબ શીર કુછ ઉઠા ઉઠાકર અઘ્લાદીયેકી પાંચાંઘીમેં કરને લગે, ખાના ખાનેકે બાદ સબ હાથ ધોને ઉઠે, ઓર અઘ્લાદીયા દરગાહે બનામે બારીમેં દસત બે દોઆ હુવા કેમરે અઘ્લાદીયે થેહી દીન દીખા.

મીરબા—બેટે અઘ્લાદીયે તુને આજ અપના કામ બહોત હુશયારીસે અન્બમ દીયા હૈ, ઉસકે ઇનઆમમે ચે લે દો રૂપીયે ઓર અપને બેડે બચ્ચાંકી તરફસે કોઈ ફીકર ન કરના, ખુદાકી કસમ તેરે બાદ મૈ ઉનકી પરવરીશ હુત્તલ ઇમકાન કમી ન કરેખા હાં તેરે બચ્ચે સો મેરે બચ્ચે, તેરી બેડે સો મેરી બેડે.

અલ્લાદીયા—અજી હુજુર, આપસે દુર ચે દુશમનોકે કયા ખફકન હૈ મૈને એસા કયા કામ કીયા હૈ જીસકા ચે સીલા હૈ?

મીરજા—કામ કયું નહીં કીયા, મેરી મોત અપને સર લી ઓર કયા કરતા.

અલ્લાદીયા—વો કીસ તરહ?

મીરજા—અરે ભાઈ જહુર મીલા હુવા ખાનાભી ખાયા ચા નહીં.

અલ્લાદીયા—જહુર, હું જહુર મીલા હુવા, અરે ખુદા તુઝે ગારત કરે બલીમ ચે કયા જીલમ કીયા, મૈતો અબી પોલીસમેં રીપટ કરતાહું, હાય હાય.

મીરજા—અરે ખામોશ ખામોશ, ખુદાકે વાસતે ખામોશ રહુ યાર ગુલનમચા જરા ખાત તો સુન.

અલ્લાદીયા—સુન્નેવાલે ઓર રા'ના કદનેવાલેકી એમી તૈસી, મેં અબી કાતવાલી જતાહું.

મીરજા—અરજા મેરી ખાત તો સુન.

અલ્લાદીયા—નહીં ખાતોહી ખાતો જહુર ચલ ગયા તો ખસ ચહીં ટેં હો રહુંગા જરા ઠૈરીએ આપકો ઇસ વહુશીયાના જીલમકા મજા ચખાતાહું ખુદ ગરજ મનહુસ.

મીરજા—(ખુશામદસે) અચ્છા જરા દમ તો લે, ઇતિના ઘબરાતા કીસ લીયે હૈ? જા દવાખાનેમે, જા સીધે હાથપર જો ખડી અલમારી હૈ ઉસમે ઉલટે હાથકી તરફ એક છોટીસી સુરખ શીશીમેં જહુર ઉતારનેકી દવા હૈ જલદીસે, જાકર પીળા (અલ્લાદીયા ગયા) માર ડાલા ચું નહીં તો ચું મારડાલા જહુરસે ખચે તો જહુર ખોરાનીકે જીરમમેં ફાંસીપર લટકના પડેગા, હાય ઇસ ફજીહતેસે તો જહુરસેહી મરના અચ્છા થા ઓર રન્ડવા રહના ઉસસેબી અચ્છા મગર અબ હો કયા.....

મીરજા ઇસી ખીયાલમેં થે કે નાજાં કલમદાન ઓર કાગજ હાથમેં લીયે આ પોચી.

નાનાં—મેરે અરુએ શાહર, મેં ઇસ વકત આપકો એક
એસે અમરખર મજબુર કીયા ચાહતીહું. જીસમેં સરીહુન મેરા
ફાએદા હે. ઓર આપકા ફાએદા કહના બેઅદબીમેં દાખીલ હે.

મીરજા—(તમહીદ સમજકર) કયા કહા, શોકસે કહો
પ્યારી મેં બેદીવોબાનન હાજર હું.

નાનાં—ઇસ કામજખર બગેર સબખ દરયાફત કીયે દસતે
ખત કર દો.

મીરજા—દસતેખત, હે.....દસતેખતમેં કયા બડી ખાત
થી મગર ઇસ વકત તો મેરે હવાસ બના નહી હે. ઓર હાથમેં
ભી લરબંસા હે સુખદુ દેખા બાયગા, અખ તો મેં જરા સોતાહું.

નાનાં બેર કહકર ચલને લગી તો મેજખર છુરી રખી
હુઈ નજર પડી. ઇસને સમજા શેરા બુલ ગયા હે, ઉઠાલી.

નાનાં—(છુરી હાથમેં લેકર) કમખખત ચીજકો થું ફેંકતા
ફીરતા હે ગોયા અખ ઇસકા કુછ કામહી નહીં હે.

મીરજા—(દીલમે) કામ કયું નહીં હે, જહરને કામ ન
દીયા તો ખસ અખ ઇસીકા કામ હે. યા અદલા અખ કયા કરું,
બાનકી બેર નજર નહીં આતી, અરે અફસોસ મેંને કામજખર
દસતે ખત કયું ન કર દીયે, અલીકા અલી તો ફેંસલા ન હોતા
વગેરા વગેરા ખીયાલોને મીરજાસાહેબકે દીલખર એસા અસર
કીયા કે ઘબરા ગએ, ઓર બેઠેઅન્દાબા ઘબરાહટમેં એક ચીખલી
નીકલ ગઈ “ ઓર તોખા હે મેરી તોખા હે ” કહતે હુવે
પલંગસે ઉઠ બે નાનાં ફીરન પલંગકે પાસ પોંચી ઓર બેઠેરે
ખાબુ મીરજાજીકો ફીર લીટા દીયા ઓર નેહાયાત હમદરદીસે
પુછને લગી.

નાનાં—બેરખાશદ હકીમજી ! કયા હે? દુશમનોકા કયા
હાલ હુવા ?

મીરજા—ખસ હાલવાલ હો ચુકા. મેં તોખા કરતાહું ફીર
એસા કસુર કસી ન હોગા.

નાનાં હોરાનું હું કે યા અદલા કયા કસુર, કીસ બાતપરે
તોખા, ચે ઇનકો હો કયા ગયા હે, ખુદા ન કરે કોઈ દોરા તો
નહીં હે.

નાનાં—અજી ફરમાઈયે તો સહી, કયા કોઈ દહશતનાક
ખાખ દેખા ?

મીરજા—દહશતનાક ખાખ કેસા, મુજસમ કળાં, મોહલક
મનઝર કાળેજ અરવાહ ફેરેશતી (નહો ફહમીકે કાયદેસે ફેરેસ્તેકી
તાનીસ લાવ લાવ કાગજ લાવ મેં અલી દસતેખત કીયે દેતાહુ,
ફીર તો કુછ હુજત નહીં.

નાનાં—મગર ચેતો.....

મીરજા—(કતબે કલામ કરકે) બસ કાગજ લાવ.

નાનાં—વેતો મેં અલી લાતીહુ મગર હુગુરકા મીબજ
કેસા હ ?

મીરજા—બે.હાત અચ્છા હે, બસ કાગજ લાવ.

નાનાંને સોચા ઇનકો જરૂર કોઈ આરેજા હે ઉસકે દવરેગે
સેં જીસ બાતકી ખુન બન્ધ ગઇ, બન્ધ ગઇ. કાગજલી દીયા તો
ખુદા બને કયા કયા લીખ મારીગે, મગર કીજીયે કીયા
ઈસકે બગેર છુટકારાલી નહીં ચેહી સોચ સમઝકર કલમદાન
કાગજ દે દીયા. મીરજા સાંધબને દસતે ખત કર દીયે કલમદાન
આર કાગજ ઉઠાનેમેં જુરી ફીર મેજપરહી પોંચ ચુકીથી.

મીરજાસાહેબને નાનાંકે હાથ ખુની હત્યારસે ખાલી દેખકર
દીલહી દીલમે ખુદાકા ગુકર અદા કીયા આર ગુના ઇતમીનાનલી
હુવા, લેટ ગય, નાનાં સમઝી દવરા ખતમ હુવા અગ ઇનકો
જગાના યા ખાતે કરના મુજર હોગા.

નાનાં—અચ્છા અબ આપ આરામ ફરમાઓ, મેંલી અપને
કમરેમેં બાતીહું.

મીરજા—(આહીસ્તાસે) દક્કા હો શૈતાન્ની.

મીરજાજીકી હાલત ઇસ શેરકે મવાશીક હો ચહી હે.

શેઝર.

ક્યું ન હો જાય જીવનની દુશવાર
એક બચ્ચા હૈ ઝોર મસાન હજાર.

નાનાં મધ તો અલ્લાહીયા સીનેપર હાથ ફેરતા સાંસકો
કુંકડે અન્દાજમેં છોડતા હુવા આયા.

અલ્લાહીયા—હકીમજી ઇસ દવાસે તો મેરે કલેજમેં ઝોર
ભી આગ લડકને લગી, ખુદા માલુમ ચે કીસ બલાકા અરક થા,
ઉફ.....

મીરજી—દેખું દેખું કોનસી શીશી હૈ? (દેખકર) અરે
મજબ ખુદાકા કીયા પી ગયા. ચેતો કલોરા ફારમકા અરક થા.

અલ્લાહીયા—ઓ તેરા સત્યાનાસ જાએ જાલીમ નાખુદા
તરસ મુઝે કયા ખખર કે તેરે દવાખાનેમેં તમામ જહરહી જહર
ભરા હુવા હૈ. જો તુને બતાયા પો પી લીયા, અખ મેરી જાન
તો જરૂર જાયગી, મગર તુઝેલી ઇસકા મજબ ચકા છોડતાહું
મુજી કદી કે બસ અખ સીધા મેરે સાથ ચલાચલ કાતવાલી,
(નાનાં આઈ)

નાનાં—અં ચે કીયા ગુલ હો રહા હૈ, અજ અલ્લાહીયેકો
કીયા હુવા હૈ કે એક હજાર ખરપા કર રખા હૈ.

મીરજી—જા જા, ખુખાર ઝોરત, ચલ જા યહાંસે; અપને
દીલમેં જાવા ખુશ નહોતા, મેને તેરે બેસની કબાબકી એક
કાચલી નહી ખાઈ હૈ. જો જતાજેકી સવારીપર શહુરે ખમોશાં
પોંચુગા.

અલ્લાહીયા—મગર મેને તો ખુખ ખાયા હૈ, અરેતુમાશ
દોનોકા ખાના ખરાબ હો.

નાનાં—હકીમજીકો તો દોરા થાહી મગર ચેતો અલ્લાહીયે
કોલી વોહી આરેજ માલુમ હોતા હૈ, અરે ચેતો કમખખત તમામ
ઘરકા ઘર આવલા નીકલા, ક્યું હકીમજીસાહેબ મુઝે ખુખારકા
ખીતાબ ક્યુંકર અતા હુવા, મેને કીસકા ખુન કીયા હૈ ?

મીરજી—અપને સાહેબાર શૌહરોંકા, તકદીરસે મેં આધા બચ અયાહું નહીંતો પુરે પાંચ હોતે, હાથમખાન હાતરસી, અશરફઅલી કન્નોજી, હમીદુલ્લા ફરફખ આખાદી, નીનમુદીન અલવરી, ચોર નીસફ મીરજી ફહીમુદીન દેહલવી.

નાજી—(કહકહા લગાકર) અરરરર, ચેતો મોઆમેલાહી કુછ ચોર નીકલા, પીયારે શૌહર આપ મુજે ખુખાર ચા કાતીલા ચોરત સમજે હે ચે એક ભુલ હું, જીતને નામ આપને લીયે વાકેઈ ચે સખ મેરે શૌહરકે નામથે, મગર.....

મીરજી - મગર કયા ? ચે સખ તેરે શૌહર થે ચા નહી ?

નાજી—જર થે, મગર ચે સખ નામ એકહી શખસકે થે, લોકોન અફસોસ ગરદીસે રોજગારને ઇસકા ખીલ ન રખ્યા થા કે કહીં એક જગા ચેનસે ગુજર કર સકતે. કરજખાહાંકે તકાજોંસે ઘબરા ઘબરાકર રૂપોશ હુવે. શહુર બેશહુર ભાગતે પ્રીરે ગરજ તખ દીલીનામો વતન વગેરાહી એક અગ્ની આડથી જીસકે દામનમેં હમારી ઇજજતકો કુછ રોજ પનાહ મીલતીથી, મેં દેખ-તીહુ કે ચે તમામ ભુલભુચાં મેરી રાજદારીકે સખખ બુહુરમેં આઈ, અગર ચે હાલ મુફરસીત આપસે કહદીયા હોતા તો કુછ શક ન હોતા.

મીરજી—(રાનપર હાથ મારકર) ચોરોહોહો ચે ખાત હું, બધ ખુદાકી કસમ હમતો કુછકા કુછ સમજ રહે થે, ચલો અબલી ખેર હુઈ કે ખાત જીયાદા ન બદી મેંતો બેસની કખાબ-કેલી જહર આલુદા કખાબ સમજતા થા ઇસી વાસતે ચકાલી નહીં, સખ અદ્લાદીયેકો ખીલાયા.

શબ્દોર.

શીકવાન ચાર કાન શીકાયત રકીબસે
જો કુછ હુવા ખુદાસે હુવા ચા નસીબસે.

અદલાદીયા—યા અદલાહ તેરા શુકર હૈ કેએક જહર તો ઉતરા કબાબ તો હજમ હુવે મગર ચે કુલોરાકારમ મુઝે હજમ કીયે ન છોડેગા.

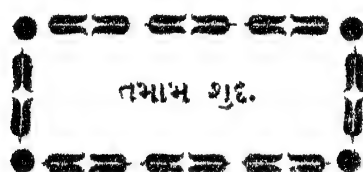
મીરજી—અરે દેખુ ચે શીશી ક્યા નંખરવાલી હૈ ? (દેખ-કર) અરે તોબા મેલી ક્યા બુલાહું શકેકે શુબહાકે ગલખેને અકલકેલી તો નાબકે પહલે શૌહરકી તરહ વતનસે ખેવતન કર દીયા, અરે ચે તો જહર ઉતારનેવાલાહી અરક હૈ, બચ્યા મળ કર, ચે ગરમી સીરફ ગરમાગરમ માલ ઓર મસાલેદાર કબાબકી હોગી.

ઇસપર અદલાદીયેકો ચક્રીન આ ગયા કે કુલોરાકારમકી નીસબત ઇસને સુન રખા થા કે વે તો સુંઘતેહી બેલોશ કર દેતા હૈ, ચેબાએકે શીશી ભરકર પીનાના. ઇસી વાસતે રસીદા બદખલાઈ વલેખે ખેર ગુજશત કહકર અપને ખીસતરપર દરાજ હુવા.

નાજેરીન ! અગરચે મીરજીસાહેબને નીશાને હીરફેકી તલખીસા અમદન નહી કી થી બલકે શાએરોંકે મજમુનો ખીયાલકી તરેહ ચેલી એક કીસમકા તવાફૂ થા, તાહમ અવરમીન્ટી હીમાયત ખે જરીઆએ રજીસ્ટરી ડાકટર સાહેબકી તરફદાર થી ઓર મીરજી સાહેબકે બરખીલાફ, મગર ખેર મીરસાહેબને પાંચ હજાર રૂપિયા મીરજીસાહેબકે દસ્ત ખતોંકે જરીએ બેકસે વસુલ કીયા ઓર ત્રીન હજારમેં ડાકટરકા ફેંસલા કરકે દો હજાર અપને પ્રાયવેટ બેંકમેં જમા કર દીયા, આખેરજી જીકર રકમકો અબ્વલુજ જીકરમેંહી સમજકર મીરજીસાહેબલી મીરસાહેબકે નેહાયત મમનુન હુવે.

નાબં જૈસી બાઈસમત ઓર પાક દામન ઓરતપર બેબે બદગુમનીયાં થીં વે સબ હજારતે વહમકા ફેજ સોહબ તથા ઓર ઇની હજારતકે તુફેલ યા પુકુરે શક્કકતસે હમારે મીરજીસાહેબલી કુછ રોજકે લીયે “ વહમકા પુતલા ” બન ગયેથે.

મગર અળ નાળકે મેક અતવારી એર હમદરદાની કાર-
સુબરીપર લોટપોટ હૈ, એર વા ખીસાહિખાંભી ઇનકી મોહબતપર
ફીસલી બતી હૈ હમારીભી હુઆ હૈ કે ખુદા ઇસ ખીયાલી
નેહેકો જબતક કે ઇસ કીતાબકે વરક એર વરકોંપર હુરફ કાએમ
હૈ બરકસાર રખે, આમીન સુમા આમીન.

છપ રહ્યા હૈ

JAWAN BIBI

જવાન બીબી

ઉર્ફ

Kamsin Sowher.

કમસીન સૌહર.

Price

0-12-0

કીંમત

૦-૧૨-૦

MOHAMED AYUB.

Dimapore.

શ્રીકૃષ્ણભક્ત સંપત્તિ...

૧. શ્રીકૃષ્ણભક્ત સંપત્તિ... ..
૩. રસિક પ્રાણ પદ્યસંગ્રહ... ..
૪. શ્રીકૃષ્ણદાસ નિરૂપણ તથા શ્રીકૃષ્ણાશ્રય અને ગોપીકાગીત સમ્પ્રદાય... ..
૫. શ્રીવલ્લભાખ્યાન તથા મલ પુરુષ ૦-
૬. સ્વધર્મ બોધક ગ્રંથ (શ્રીજદુનાથજી મહારાજ કૃત, સુરત)... .. ૦-૪-૦
૭. સ્વધર્મવર્ધક અને સંશયછેદક પુસ્તક ૧ ભાગ... ૦-૨-૦
૮. " " પુ. ૨ જી તથા ૩ જી ૦-૪-૦ ૦
૯. " " પુ. ૪ થી અને શ્રીવમુનાજી ૦-૪-૦
૧૦. " " પુ. ૫ મું અને શ્રીબાળબોધ ૦-૮-૦
૧૧. " " પુ. ૬-૭-૮-૯ મું અને સિદ્ધાંત મુક્તાવલિ. ... ૦-૧-૦
૧૨. " " પુ. ૧૦ મું માલાપ્રસંગ ૦-૪-
૧૩. " " પુ. ૧૧ મું પુણિપ્રવાહ મ ૦-૧
૧૪. " " પુ. ૧૨-૧૩ મું , ... ૦-

હાલ ઉપર બતાવેલાં પુસ્તકોને ત્યારબાદ નવાં છપાત્ ને કેાઈ વૈષ્ણવ સ્થાનીક યા દેશાવરવાળા એકઝવાર (દર) દપાલખયે સાથે રૂ. ૨-૮-૦ અને તેથી ઉપરાંત પોતા પ્રમાણે ભરે છે તેમને ભેટ દાખલ આપવામાં આવે છે. અસા તવંગર વૈષ્ણવો સદરહુ પુસ્તકોનો લાભ એકસરખી રીતે લેઈ માટે ભરવાની રકમ જુજ રાખી છે માટે શ્રીમંત વૈષ્ણવે આવેા ગણિત રીતે થતો અલૌકિક અલબ્ય લાભ પોતાની એ પ્રમાણે રકમ ભરી લેવા ચૂકશે નહીં.

ઉપર પૈકી એક ભતની ૧૦) છૂટી નકલો લેનારને એક ભેટ દાખલ આપવામાં આવે છે.

નોટપેડ કાગળ લેવામાં આવશે નહીં, જવાબ માટે ટિકિટ ૧

સં. ૧૯૧૦ ના ચૈત્ર વદિ ૧૧ ને લી. દાસાનુદાસ
મંગલવાર તા. ૨૧-૧-૧૯૧૪ } વૈષ્ણવ હરિદાસ ઝરે
અમદાવાદ
ખાડીયા, જેઠાભાઈની પોળમાં. } ના દીનતાપૂર્વક જયશ્રીકૃષ્ણ

તા. ક.—કેટલાક વૈષ્ણવો પાછળથી મેખર થઈ અમારી પા નીકળેલાં પુસ્તકો સીલકમાં નહીં હોવા છતાં માગે છે તે કાળું અને ગરબાજખી છે. વહેલો તે પહેલો.

૦-૦-૬

૦-૧-૬ ગુલબ.

૦-૨-૦ મમેલુસનેન

મેરમ

૦-૨-૦ સાનેઅહમદી

૦-૦-૬ જમજમાની ખે

૦-૩-૦ ખીમી મરાયમકા

૦-૮-૦ ઇસુફે જલીખા

૦-૨-૦ ઈદરસબા

૦-૧-૦ કીસા ખીરઅલમકા

૦-૫-૦ અન્નમે સખાવત

યાને ખાદશાહ ખુદાદોસ્ત

૦-૪-૦ ગુલબા સનોખર ચેકર

૦-૮-૧ કીસા નોનાકાના

૦-૮-૦ કીસા ગુલબકાવલી

૦-૪-૦ ગુલબારે હુસેની

૦-૪-૦ મતાનકી શાહજાદી નોવેલ

૦-૪-૦ સખજપરી નોવેલ

ગઝલો.

૦-૧૦-૦ મજમુઅગજલીયાને ક્લોદ

૦-૧-૬ અન્ન મખુલ ઉરફે

મજમુ એ કવાલી

૦-૧-૬ નવનેહાલે ગુલસન ઉરફે

નવખહારે ખુબખ

૦-૧-૬ ગુનચે ખુલખુલ

૦-૧-૬ નગમચે હિન્દ યાને કેશ.

કેશ, કવાલી

૦-૨-૦ નગમેએદિલફરેખ ઉરફે

ખજહારે ખુલ ખુલ

૦-૧-૬ નવખહારે કવાલી ઉરફે

ગુલસને ખાંખખ

૦-૨-૦ ઝોહરે કલીયર ઉરફે

મખમુરે મીરા

૦

૦-

૦-૧-૦

૦-૨-૦ જ

૦-૧-૬ ૨

૦-૧-૬ નર

ખારે

ભાસનોનાં

૦-૬-૦ ખવાખે

૦-૬-૦ મીઠાજેહર

૦-૬-૦ અલીખાખા

૦-૮-૦ અસીરે હીસ

૦-૮-૦ સપદે હવસ

૦-૮-૦ ખુલખુલખ્યા

૦-૮-૦ જરીસાપ

૦-૬-૦ કતલેનશર

નાટક

નાટક

નાટક ચાપડો

નાટક પુસ્તક

નાટક દરજી નાટક

નાટક અભિનયકારો નાટક

નાટક કુતોનોનાર અધર મન

નાટક કેવળના કકડા

નાટક રામલીલા નાટક મોટું

નાટક નીરંબારી નાટક

નાટક વાતકસાર

નાટક અનનસાગર

નાટક વલ્લભ

નાટક વાતક અનન

નાટક રોગનીવારન

નાટક દેવતાઈ જાદુઅર

નાટક દિગ્ગજ

નાટક ગુજરાતી દિગ્ગજ

નાટક અકાશર ખીરખલ આગ

નાટક ૧ થી ૧૨ ગુજરાતી વાતો.

લો, હમીઓ, હારીઓ વા ખ્યાલ કીરસાઓ, વાર-
ધણી જનની ચોપડીઓ અમારે ત્યાંથી મળશે. દેશા-
પહેલાં મોકલવાથી માલ મોકલવામાં આવશે ને નોટપેડ
વશે નહિ. અને વી. પી. થી માલ મોકલવામાં આવશે
અંગાવનારને સારું કમીશન આપવામાં આવશે ને રીખ્ખાઈ

મળવાનું ઠેકાણું.

શા. પ્રેમચંદ હઠીસંગ બુકસેલર

બહારકોટ ત્રાંબાકાંટા—મુંબઈ.

